

תפסיר רס"ג

גגז
למנחת שבת
ושני וחמישי

פינחס

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: וּמְלִיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
 פִּינְחָס בֶּן-אֱלֶעָזָר בֶּן-
 אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת-
 חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל
 בְּקִנְאוֹ אֶת-קִנְאַתִּי בְּתוֹכֶם
 וְלֹא-כִלִּיתִי אֶת-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאַתִּי: פִּינְחָס בֶּר
 אֱלֶעָזָר בֶּר אֶהֱרֹן כָּהֵנָּה. אֶתִּיב יְת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּדַקְנֵי יְת
 קִנְאַתִּי בִּינְיָהוֹן. וְלֹא שִׁיעִיתִי יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאַתִּי: יב לִבְנֵי
 אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת-בְּרִיתִי שְׁלוֹם: בְּכִין אִימַר. הָאֲנָּה
 גִּזֹר לִיָּהּ. יְת קִימִי שְׁלוֹם: יג וְהִיתָה לוֹ וְלִזְרַעוֹ אַחֲרָיו
 בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קִנְּא לַאלֹהִי
 וַיִּכְפֹּר עַל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וּתְהִי לִיָּהּ וְלִבְנוֹהִי בְּתֵרוּהִי.

— רס"י —

טובה, אף פאן פֶּרֶשׁ לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 שְׁלוֹמוֹתֵינוּ: יג וְהִיתָה לוֹ. בְּרִיתִי זֹאת: בְּרִית
 כְּהֵנֶת עוֹלָם. שְׁאֵף עַל פִּי שְׁכָר נִתְּנָה
 כְּהֵנָּה לְזַרְעוֹ שְׁלֹאֲהֶרֶן, לֹא נִתְּנָה אֶלָּא לְאֶהֱרֹן
 וְלִבְנָיו, שְׁנַמְשָׁחוּ עִמּוֹ וְלִתּוֹלְדוֹתֵיהֶם שְׁיולִידוֹ
 אַחַר הַמִּשְׁחָתָן, אֲבָל פִּנְחָס שְׁגִלְד קוֹדֵם לִבְנֵי
 וְלֹא נִמְשָׁח, לֹא בָּא לְכֻלָּל כְּהֵנָּה עַד פֶּאֶן. וְכֵן
 שְׁנִינוּ בְּזִבְחִים (קא, ז) לֹא נִתְּבַחֵן פִּנְחָס עַד
 שְׁהִרְגוּ לְזִמְרִי: לַאלֹהִיו. בְּשִׁבִיל אֱלֹהִיו, כְּמוֹ
 (צמד' יב) הַמִּקְנָא אֶתְהָ לִּי, (זכר' ח) קִנְאַתִּי

יב פִּנְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. לְפִי
 שְׁהִיו הַשְּׂבָטִים מְבֹזִים אוֹתוֹ, הִרְאִיתֶם בֶּן
 פּוֹטִי זֶה שְׁפֹטֵם אָבִי אֲמוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדָה זָרָה
 וְהִרְג נְשִׂיא שְׂבָט מִיִּשְׂרָאֵל, לְפִיכֹף בָּא הַכְּתוּב
 וַיַּחֲסוּ אַחַר אֶהֱרֹן: בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאַתִּי.
 בְּנִקְמוֹ אֶת נִקְמוֹתִי, בְּקִצְפוֹ אֶת הַקִּצְפֵּי שְׁהִיָּה
 לִי לְקִצְפוֹ. כָּל לְשׁוֹן קִנְאַה הוּא הַמִּתְחַרָּה
 לְנִקּוּם נִקְמוֹת דְּבָר, אֲכַפְרִימִי"ט זַלְעִי": יב אֶת
 בְּרִיתִי שְׁלוֹם. שְׁתַּהֲא לוֹ לְבְרִית שְׁלוֹם.
 כְּאֵדָם הַמְּחֻזָּק טוֹבָה וְחַנוּת לְמִי שְׁעֲשֶׂה עִמּוֹ

זֶלְקֵן הַדְּקָדוֹק: יא וְלֹא כִלִּיתִי. הַלְמ"ד בַּחִירָק (מִהַר"ם):

קִים פְּהוֹנֹת עָלַם. חֲלָף. דִּקְנֵי קָדָם
 אֶלְהִיָּהּ. וּכְפָר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל
הַמָּכָה אֲשֶׁר הִכָּה אֶת־
הַמְּדִינִית זְמָרִי בֶן־סְלוּא
נָשִׂיא בֵּית־אָב לִשְׁמֹעַנִי:
 וְשׁוֹם גּוֹבְרָא בַר יִשְׂרָאֵל קִטִּילָא.
 דְּאֵת קִטִּיל עִם מְדִינִיתָא. זְמָרִי בַר
 סְלוּא. רַב בֵּית בָּא לְבֵית שְׁמֹעוֹן:
וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמָּכָה

תפסיד רס"ג
 ג'אר לרבה. וכפר ען בני
 אסראיל: יד) וכאן אסם אלרגל
 אלאסראילי אלמקתול. אלדי
 קתל מע אלמדיאנייה. זמרי
 אבן סלוא. שריף בית אביה
 אלשמעוני: טו) ואסם אל-
 אמראה אלמקתולה. אל-
 מדיאנייה כזבי אבנה' צור. והו
 רייס אהל בית אמתה במדין:
 טז) תים פלם אללה מוסי
 תפלימא: יז) חאצר אל-
 מדיאניין. חתי תקתלהם:

הַמְּדִינִית כְּזָבִי בֶת־צֹר רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית־אָב
בְּמִדְיָן הוּא: וְשׁוֹם אֶתְתָּא דְּאֵת קִטִּילֵת. מְדִינִיתָא כְּזָבִי בֶת צֹר.
 רִישׁ אוּמִי. בֵּית אָבָא. בְּמִדְיָן הוּא: **פ** **וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־**
מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: **ד** **צֹרֹר אֶת־**
הַמְּדִינִים וְהַפִּיתֶם אוֹתָם: אַעֲיִק לְמְדִינָאֵי. וְתַקְטִיל יְתְּהוֹן:

— רס"י —

לציון, בשביל ציון: יד וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל וְגוֹי.
 במקום שייחס את הצדיק לשבח יחס את
 הרשע לגנאי: **נָשִׂיא בֵּית אָב לִשְׁמֹעַנִי.**
 לאחד מחמשת בתי אבות שהיו לשבט
 שמעון. דבר אחר להודיע שבו שפנחס,
 שאף על פי שזה היה נשיא, לא מנע את
 עצמו מלקנא לחלול השם, לכה הודיעה
 הכתוב מי הוא המכה: טו **וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמָּכָה**
 וְגוֹי. להודיע שנתם של מדינים שהפקירו

זולק הדקדוק: **דְּנָשִׂיא בֵּית־אָב.** ס"א נשיא בטפחא בית אב במארכה (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

יח) לאנחם אעדא לכם. באג'תיאלהם. אלדיי אג'תאלוכם בסבב פעור. ובסבב כזבי אבנה' שריף מדין אכ'תהם. אלמקתולה פי יום אלובא בסבב פעור: כו א) ולמא כאן בעד אלובא. קאל אללה למוסי. ואלעזר. אבן הרון אללאמאם קאילא: ב) ארפעא גמלה' גמאעה' בני אסראיל. מן אבן עשרין סנה. פצאעדא לביות אבאיהם. כל מן יכ'רג פי גיושהם:

**כִּי-צִוְּרִים הֵם לָכֶם
בְּנֵבְלֵיהֶם אֲשֶׁר-נָפְלוּ לָכֶם
עַל-דְּבַר פְּעוֹר וְעַל-דְּבַר
כְּזָבִי בַת-נְשִׂיא מְדִיָן אַחֲתֶם
הַמִּכָּה בְיוֹם-הַמִּגֵּפָה עַל-**

**דְּבַר פְּעוֹר: אַרְי מְעִיקִין אַנּוּן לְכוּן.
בְּנֵבְלֵיהוֹן. דְּנִפְלוּ לְכוּן עַל עֵיסַק פְּעוֹר.
וְעַל עֵיסַק. כְּזָבִי בַת רַבָּא דְּמְדִיָן אַחֲתֵהוֹן.
דְּאֵתְקִטִּילַת בְּיוֹמָא דְּמוֹתָנָא עַל עֵיסַק
פְּעוֹר: כּו א וַיְהִי אַחֲרֵי הַמִּגֵּפָה
פ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה**

**וְאֵל אֶלְעָזָר בֶּן-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן לֵאמֹר: וַהּוּה בְּתֵר
מוֹתָנָא. וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. וְלֶאֱלֶעָזָר. בַּר אֶהֱרֹן כְּהֵנָּא לְמִימַר: ב שְׂאוּ
אֶת-רֹאשׁ | כָּל-עַדַּת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מִבֶּן עֶשְׂרִים
שָׁנָה וּמַעְלָה לְבֵית אֲבֹתָם כָּל-יֶעָא עָבָא
בְּיִשְׂרָאֵל: קבילו. ית חושפן כל כנשתא דבני ישראל. מבר
עשרין שנין. ולעילא לבית אבהתהון. כל נפיק חילא בישראל:**

— רס"י —

שנכנסו זאבים לתוך עדרו וקרגו בקו והוא מונה אותן לידע מנזן הנותרות. דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה, נמסר לו במנזן, עכשו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירים במנזן: 3 לבית אבתם. על שבט האב יתיחסו, ולא אחר האם:

יח כי צוררים הם לכם וגוי על דבר פעור. שהפקירו בנותיהם לזנות, כדי להטעותכם אחר פעור. ואת מואב לא צוה להשמיד, מפני רות שהיתה עתידה לצאת מהם, כדאמרינן בבבא קמא (לח, ט): כו 6 ויהי אחרי המגפה וגוי. משל לרועה

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵתְכֶם בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל-יַרְדֵּן יְרַחוּ לְאֹמֵר: וּמְלִיל מֹשֶׁה. וְאַלְעָזָר בְּהֵנָּה. אָמְרוּ לְמַמְנֵי יְתֵהוֹן בְּמִישְׁרָיָא דְמוֹאָב. עַל יַרְדְּנָא דִירִיחוֹ לְמִימַר: **ד מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵיצְאִים מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם:**

תפסיד רס"ג

(ג) פֶּאֶמֶר מוֹסִי. וְאַלְעָזָר אֱלֹאֲמָאם בְּאַחְצַאֲיָהֶם פִּי בִידָאֵת מוֹאָב. עַלִי אֶרְדֵּן יְרִיחָא: (ד) מִן אַבְנֵי עֶשְׂרִין סָנָה פְּצִאֲעֵדָא. כְּמָא כָּאן אָמַר אֱלֹהֵי מוֹסִי וּבְנֵי אִסְרָאֵיל. אֶלְכִיאֶרְגִין מִן בְּלַד מִצְרַיִם: (ה) וְכָאן בְּנֵי רֵאוּבֵן בְּכַר אִסְרָאֵיל. עֶשְׂרִיִּה אֶלְחֲנוּכִיִן. וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְפְּלוֹאֲיִין: (ו) וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְחֲצֵרוֹנִיִן. וְעֶשְׂרִיִּה אֶלְפְּרַמִּיִן:

מִבְּר. עֶשְׂרִין שָׁנִין וְלַעֲיָלָא. כְּמָא דְפִקִיד יִי יְת מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. דְנִפְקוּ מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם: (שני) **ד רֵאוּבֵן בְּכֹר יִשְׂרָאֵל בְּנֵי רֵאוּבֵן חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי לְפִלֹא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי: רֵאוּבֵן בּוֹכְרִיָּה דִישְׂרָאֵל. בְּנֵי רֵאוּבֵן. חֲנוּךְ זַרְעִית חֲנוּךְ. לְפִלֹא. זַרְעִית פְּלוֹא: ד לְחֲצֵרוֹן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֵרוֹנִי לְכַרְמֵי מִשְׁפַּחַת הַכַּרְמִי: לְחֲצֵרוֹן. זַרְעִית חֲצֵרוֹן. לְכַרְמֵי.**

— כ"י —

בְּאֲמוּתֵיהֶם, אִם בְּגוֹפֵם הָיוּ מוֹשְׁלִים קַל וְחוֹמֵר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם, לְפִיכֶךָ הִטִּיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ עֲלֵיהֶם, ה"א מִצַּד זֶה וּי"ד מִצַּד זֶה, לֹאמַר, מֵעֵיד אָנִי עֲלֵיהֶם שְׁהֶם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם. וְזֶה הוּא שְׁמִפּוֹרֵשׁ עַל יְדֵי דָוִד (תְּכִלִּים קכג, ז) שְׁבִטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל. הַשֵּׁם הַזֶּה מֵעֵיד עֲלֵיהֶם לְשִׁבְטֵיהֶם, לְפִיכֶךָ בְּכֹלם כְּתִיב הַחֲנֹכִי הַפְּלֹאִי, אֲבָל בְּיַמְנָה לֹא הֲצַרְף לֹאמַר מִשְׁפַּחַת הַיַּמְנֵי, לְפִי שְׁהֵשֶׁם קְבוּעַ בּו יו"ד בְּרֵאשׁ וְה"א בְּסוֹף:

ג וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵתְכֶם. דְּבָרוּ עִמָּם עַל זֹאת שְׁצוּהָ הַמְּקוֹם לְמִנּוּחָם: לְאֹמֵר. אָמְרוּ לָהֶם צְרִיכִים אַתֶּם לְהַמְנוּת: ד מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. שְׁיָהָא מְנַיִם מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת ל, יג) כָּל הָעֶבֶר עַל הַפְּקָדִים וְגו': כ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי. לְפִי שְׁהָיוּ הָאֲמוּת מְבוּזִין אוֹתָם וְאוֹמְרִים מַה אֵלוֹ מְתַנַּחֲסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם, סְבוּרִין הֵם שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמִּצְרַיִים

תפסיר רס"ג

זרעית פרמי: אלה משפחת
 הראובני ויהיו פקדיהם
 שלשה וארבעים אלף
 ושבע מאות ושלשים: אליו
 זרעית ראובן. והיו מנייהו. ארבעין
 ותלתא אלפין. ושבע מאה ותלתין:
 ובני פלוא אליאב: ובני
 פלוא אליאב: ובני אליאב
 נמואל ודתן ואבירם הוא
 דתן ואבירם (כ' קרואי) קריאי

ז) פכאן ערד עשאיר ראובן.
 תלאתיה וארבעין אלפא.
 וסבע מאה ותלתין: ח) ובני
 פלוא אליאב: ט) ובני אליאב
 נמואל ודתן ואבירם. הו דתן
 ואבירם דעאה אלגמאעה.
 אלד' תלפפו. עלי מוסי' והרון
 פי גמאעה קרח. וכאן דאלד
 בין ידי אללה: י) פפתחת
 אלארץ פאהא. פאבתלעתהם
 מע קרח פי וקת מות
 אלגמאעה. ואכל אלנאר.
 אלמאיתין ואלכ'מסין אלרגל.
 פצארו עלמא: יא) ובני קרח

העדה אשר ה'צו על-משה ועל-אהרן
 בעדת-קרח בהצתם על-יהוה: ובני אליאב. נמואל
 ודתן ואבירם. הוא דתן ואבירם מערעי פנשתא. דאתפנישו. על משה
 ועל אהרן בכנשתא דקרח. באתפנושיהון על יי: וותפתח
 הארץ את-פיה ותבלע אתם ואת-קרח במות
 העדה באכל האש את חמשים ומאתים איש
 ויהיו לגנס: ופתחת ארעא ית פומה. ובלעת יתהון. וית קרח
 במותא דכנשתא. פד אכלת אישתא. ית מאתן וחמשיין גוברא. והו
 לאת: ובני-קרח לא-מתו: ובני קרח לא מיתו: ס

— כ"י —

ט אשר ה'צו. את ישראל על משה: לגנס. לאות ולזכרון (במדבר י, ט) למען אשר
 בהצתם. את העם על ה': ה'צו. השיאו את לא יקרב איש זר. לחלוק עוד על הכהנה:
 ישראל לריב על משה. לשון הפעיל: ויהיו יא ובני קרח לא מתו. הם היו בעצה

תפסיד רס"ג

כ'סף בהם ולם ימותו:
 יב) בני שמעון לעשאי־הם.
 עשירה' אלנמואלין. ועשירה'
 אלימינין. ועשירה' אליכיניין:
 יג) ועשירה' אלזרחין.
 ועשירה' אלשאולין: יד) פכאן
 עדה עשאי־ שמעון. אתנין
 ועשרין אלפא ומאתין: טו) בני
 גד לעשאי־הם. עשירה'
 אלצפונין. ועשירה'
 אלחגין. ועשירה' אלשוניין:

בני שמעון למשפחתם
 לנמואל משפחת הנמואל
 לימין משפחת הימני
 ליכין משפחת היכני: בני
 שמעון לזרעת־הון. לנמואל. זרעית
 נמואל. לימין. זרעית ימין. ליכין. זרעית
 יכין: זרעית זרח. לזרח משפחת הזרחי
 לשאול משפחת השאולי:
 לזרח. זרעית זרח. לשאול. זרעית שאול:

אלה משפחת השמעני שנים ועשרים אלה
 ומאתים: אלין זרעית שמעון. עשרין ותרין אלפין ומאתן: ס
 בני גד למשפחתם לצפון משפחת הצפוני
 לחגי משפחת החגי לשוני משפחת השוני: בני גד
 לזרעית־הון. לצפון. זרעית צפון. לחגי. זרעית חגי. לשוני. זרעית שוני:

— רס"י —

יעקן מוסרה שם מת אהרן, והלא בהר החר
 מת, וממוסרה עד הר החר שמונה מסעות
 יש למפרע, אלא שחזרו לאחוריהם ורדפו
 בני לוי אחריהם להחזירם, והרגו מהם שבע
 משפחות, ומבני לוי נפלו ארבע משפחות
 משפחת שמעי ועזיאל, ומבני יצחק לא נמנו
 כאן אלא משפחת הקרחי, והרביעית לא
 ידעתי מה היא. ורבי תנחומא דרש שמתו
 במגפה בדבר בלעם, אבל לפי החסרון
 שחסר משבט שמעון במגן זה ממגן
 הראשון שבמדבר סיני, נראה שכל עשרים
 וארבעה אלה נפלו משבטו שלשמעון:

תחלה, ובשעת המחלוקת הררי תשובה
 בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה
 בגיהנם וישבו שם: יג לזרח. הוא צורה,
 לשון צוהר. אבל משפחת אהר בטלה, וכן
 חמשה משבט בנימין שהרי בעשרה בנים
 ירד למצרים וכאן לא מנה אלא חמשה, וכן
 אצבון לגר, הרי שבע משפחות. ומצאתי
 בגמרא ירושלמית, שבשמת אהרן נסתלקו
 ענני כבוד ובאו הכנענים להלחם בישראל
 ונתנו לב לחזור למצרים וחזרו לאחוריהם
 שמונה מסעות מחר החר למוסרה, שנאמר
 (דברים י, ו) ובני ישראל נסעו מבארות בני

תפסיד רס"ג

טז לְאֹזְנֵי מִשְׁפַּחַת הָאֹזְנֵי
 לְעַרְי מִשְׁפַּחַת הָעַרְי: לְאֹזְנֵי.
 זרעית אֹזְנֵי. לְעַרְי. זרעית ערי:
יז לְאֶרֶד מִשְׁפַּחַת הָאֶרֶדִי
 לְאֶרְאֵלִי מִשְׁפַּחַת הָאֶרְאֵלִי:
 לְאֶרֶד. זרעית אֶרֶד. לְאֶרְאֵלִי. זרעית
 אֶרְאֵלִי: **יח** אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־
 גֹד לְפִקְדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֶלֶף
 וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: אֵלֶּיךָ. זרעית בְּנֵי גֹד
 לְמִנְיַתְהוֹן. אַרְבַּעִין אֶלֶפֶין וְחֲמִשׁ מֵאָה:
יט ס בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן
 וַיָּמָת עַר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: בְּנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן. ומית
 עַר. וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן: **כ** וַיְהִי בְנֵי־יְהוּדָה
 לְמִשְׁפַּחַתָּם לְשֵׁלָה מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלֹנִי לְפָרֶץ
 מִשְׁפַּחַת הַפְּרִצִי לְזָרַח מִשְׁפַּחַת הַזְּרַחִי: וְהוּ
 בְּנֵי יְהוּדָה לְזֹרְעֵיתְהוֹן. לְשֵׁלָה. זרעית שֵׁלָה. לְפָרֶץ. זרעית פָּרֶץ.
 לְזָרַח. זרעית זָרַח: **כא** וַיְהִי בְנֵי־פָרֶץ לְחֻצְרוֹן מִשְׁפַּחַת
 הַחֻצְרוֹנִי לְחַמּוּל מִשְׁפַּחַת הַחַמּוּלִי: וְהוּ בְּנֵי פָרֶץ.
 לְחֻצְרוֹן. זרעית חֻצְרוֹן. לְחַמּוּל. זרעית חַמּוּל:
כב אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת יְהוּדָה לְפִקְדֵיהֶם שֵׁשָׁה

— רס"י —

טז לְאֹזְנֵי. אומר אֹזְנֵי שׁוֹז מִשְׁפַּחַת אֶצְבוֹן, וְאִינִי יוֹדֵעַ לְמַה לֹּא נִקְרְאת מִשְׁפַּחַתוֹ עַל שְׁמוֹ:

תפסיד רס"ג

וסבעין אלפא וכי'מס מאיה:
 (כג) בני יששכר לעשאי'רהם.
 עשירה' אלתולעין. ועשירה'
 אלפוניין: (כד) ועשירה'
 אלישובין. ועשירה'
 אלשמרונניין: (כה) וכאן ע'דד
 עשאי'ר יששכר. ארבעה וסתין
 אלפא ות'לאת' מאיה: (כו) בני
 זבולון לעשאי'רהם. עשירה'
 אלסרדיין. ועשירה' אלאלונניין.

וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
אֲלֵיךְ. זְרַעֲתָ יְהוּדָה לְמַנְיַהוּן. שִׁבְעִין
וְשָׂא אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מֵאָה: ס בְּנֵי
יִשָּׁשְׁכָר לְמִשְׁפַּחְתָּם תּוֹלַע
מִשְׁפַּחַת הַתּוֹלָעִי לְפֹהֶה
מִשְׁפַּחַת הַפּוֹנִי: בְּנֵי יִשָּׁשְׁכָר
לְזַרְעֵיתָהוֹן. תּוֹלַע. זְרַעֲתָ תּוֹלַע. לְפֹהֶה.
זְרַעֲתָ פֹּהֶה: כד לְיִשׁוּב מִשְׁפַּחַת

הַיִּשְׁבִּי לְשִׁמְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַשְּׁמֹרְנִי: לְיִשׁוּב. זְרַעֲתָ
יִשׁוּב. לְשִׁמְרוֹן. זְרַעֲתָ שְׁמֹרוֹן: כה אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת יִשָּׁשְׁכָר
לְפִקְדֵיהֶם אַרְבַּעַה וְשָׁשִׁים אֶלֶף וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת:
אֲלֵיךְ. זְרַעֲתָ יִשָּׁשְׁכָר לְמַנְיַהוּן. שְׁתִּין וְאַרְבַּעַה אֶלְפִין וְתֵלֶת מֵאָה: ס
בְּנֵי זְבוּלֹן לְמִשְׁפַּחְתָּם לְסֹרֵד מִשְׁפַּחַת
הַסֹּרְדִי לְאֵלוֹן מִשְׁפַּחַת הָאֵלְנִי לְיַחֲלָאֵל

— רס"י —

לבלע בני בני הרבה ומשנים הללו
 ארד ונעמן יצאה מכל אחד משפחה רבה
 ונקראו תולדות שאר הבנים על שם בלע,
 ותולדות השנים הללו נקראו על שמם. וכן
 אני אומר בבני מכיר, שחלקו לשתי
 משפחות, אחת נקראת על שמו ואחת
 נקראת על שם גלעד בנו. חמש משפחות
 חסרו מבניו של בנימין, כאן נתקיימה מקצת
 נבואת אמו שקראתו בן אוני, בן אנינותי
 ובפלגש בגבעה נתקיימה בלה. זו מצאתי
 בסיודו של ר' משה הדרשן:

כד ל'שוב. הוא יוב האמור ב'יורדי מצרים,
 כי כל המשפחות נקראו על שם יורדי
 מצרים. והנולדו משם והלאה לא נקראו
 המשפחות על שמם, חוץ ממשפחות אפרים
 ומנשה שנולדו בלם במצרים, וארד ונעמן בני
 בלע בן בנימין. ומצאתי ב'סודו של רבי משה
 הדרשן ש'ירדה אמן למצרים כשהיתה
 מעברת מהם, לכה נחלקו למשפחות,
 כ'צרון ו'חמול, שהיו בני בנים ל'יהודה, ו'חבר
 ומלפיאל שהיו בני בנים של'אשר. ואם אגדה
 היא הרי טוב, ואם לאו, אומר אני, שהיו

תפסיר רס"ג

וְעִשְׂרֵהוּ אֱלֹהֵי־אֱלֹהִים: (כו) פְּכֹאן
 עֲדָד עֲשֵׂאִיר זְבוּלוֹן. סְתִין
 אֶלְפָא וְכִימֶס מְאֵה: (כח) בְּנֵי
 יוֹסֵף לְעֵשֶׂאִירָהֶם. מְנַשֶּׁה
 וְאַפְרַיִם: (כט) בְּנֵי מְנַשֶּׁה.
 עִשְׂרֵהוּ אֱלֹמְכִירִין. וְעִשְׂרֵהוּ
 אֶלְגֵּלְעָדִין. מִן גֵּלְעָד אֲבִן
 מְכִיר: (ל) הוֹלֵאֵי בְּנֵי גֵלְעָד.
 עִשְׂרֵהוּ אֶלְאִיעֲזָרִין. וְעִשְׂרֵהוּ
 אֶלְחֶלְקִין: (לא) וְעִשְׂרֵהוּ אֶל־
 אֶסְרָאֵלִין. וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְשַׁכְּמִין:
 (לב) וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְשְׁמִידְעִין.
 וְעִשְׂרֵהוּ אֶלְחַפְרִין:
 (לג) וְצִלְפָּחַד אֲבִן חֶפֶר. לֹם יִכּוֹן

מִשְׁפַּחַת הַיַּחֲלָאֵלִים: בְּנֵי זְבוּלוֹן
 לְזַרְעֵיתָהוֹן. לְסָרְד. זַרְעֵית סָרְד. לְאֵלוֹן.
 זַרְעֵית אֵלוֹן. לְיַחֲלָאֵל. זַרְעֵית יַחֲלָאֵל:
כז אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הַזְּבוּלוֹנִי
לְפָקְדֵיהֶם שְׁשִׁים אֲלָף
וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת: אֵלִין. זַרְעֵית זְבוּלוֹן
 לְמִנְיַנְיָהוֹן. שְׁתֵּין אֶלְפִין וְחֲמֵשׁ מְאֵה: **ס**
כח בְּנֵי יוֹסֵף לְמִשְׁפַּחַתֶּם
מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם: בְּנֵי יוֹסֵף
 לְזַרְעֵיתָהוֹן. מְנַשֶּׁה וְאַפְרַיִם: **כט בְּנֵי**
מְנַשֶּׁה לְמְכִיר מִשְׁפַּחַת הַמְּכִירִי וּמְכִיר הוֹלִיד
אֶת־גֵּלְעָד לְגֵלְעָד מִשְׁפַּחַת הַגֵּלְעָדִים: בְּנֵי מְנַשֶּׁה.
 לְמְכִיר זַרְעֵית מְכִיר. וּמְכִיר אוֹלִיד יֵת גֵּלְעָד. לְגֵלְעָד. זַרְעֵית גֵּלְעָד:
ל אֵלֶּה בְּנֵי גֵלְעָד אִיעֲזָר מִשְׁפַּחַת הָאִיעֲזָרִי
לְחֶלֶק מִשְׁפַּחַת הַחֶלְקִים: אֵלִין בְּנֵי גֵלְעָד. אִיעֲזָר. זַרְעֵית
 אִיעֲזָר. לְחֶלֶק. זַרְעֵית חֶלֶק: **לא וְאֲשֶׁר־יֵאל מִשְׁפַּחַת**
הָאֲשֶׁר־יֵאלִי וְשָׁכֶם מִשְׁפַּחַת הַשְּׁכָמִים: וְאֲשֶׁר־יֵאל.
 זַרְעֵית אֲשֶׁר־יֵאל. וְשָׁכֶם. זַרְעֵית שָׁכֶם: **לב וְשְׁמִידְעַ מִשְׁפַּחַת**
הַשְּׁמִידְעִי וְחֶפֶר מִשְׁפַּחַת הַחֶפְרִים: וְשְׁמִידְעַ. זַרְעֵית
 שְׁמִידְעַ. וְחֶפֶר. זַרְעֵית חֶפֶר: **לג וְצִלְפָּחַד בֶּן־חֶפֶר לֹא־הָיוּ**
לוֹ בָנִים כִּי אִם־בָּנוֹת וְשֵׁם בָּנוֹת צִלְפָּחַד

תפסיר רס"ג

אלין בני יוסף לזרעתהון: ס לה בני
 בנימן למשפחתם לבלע
 משפחת הבלעי לאשבל
 משפחת האשבלי לאחירם
 משפחת האחירמי: בני בנימן
 לזרעתהון. לבלע. זרעית בלע.
 לאשבל. זרעית אשבל. לאחירם. זרעית
 אחירם: לט לשפופם משפחת
 השופמי לחופם משפחת

בני יוסף לעשאירדם: לח בני
 בנימן לעשאירדם עשירה
 אלבלעין. ועשירה
 אלשבלין. ועשירה
 אלחירמין: לט ועשירה
 אלשופמין. ועשירה
 אלחופמין: ט ועשירה אל
 ארדיין. ועשירה אלנעמין. מן
 בלע: מא פכאן עדי עשאיר
 בנימן. כימסה וארבעין אלפא
 וסת מאיה: מב ובני דן
 לעשאירדם. עשירה
 אלשוחמין. ומא תעשר מנהא:

החופמי: לשופם. זרעית שופם. לחופם. זרעית חופם: ז ויהיו
 בני-בלע ארד ונעמן משפחת הארדי לנעמן
 משפחת הנעמי: והו בני בלע ארד ונעמן. זרעית ארד.
 לנעמן. זרעית נעמן: זא אלה בני-בנימן למשפחתם
 ופקדיהם חמשה וארבעים אלף ושש מאות:
 אלין בני בנימן לזרעתהון. ומניניהון. ארבעין וחמשה אלפין ושית
 מאה: ס אלה בני-דן למשפחתם לשוחם
 משפחת השוחמי אלה משפחת דן
 למשפחתם: אלין בני דן לזרעתהון. לשוחם. זרעית שוחם.

— רס"י —

אך הצרכתי לפחות ולהוסיף בדבריו: נקרא אחירם: לט לשפופם. הוא מפים. על
 לא לאחירם. הוא אחי שירד למצרים, ולפי שהיה יוסף שפוף בין האמות: מז לשוחם.
 שנקרא על שם יוסף שהיה אחיו ורם ממנו הוא חשים:

תפסיד רס"ג

(נג) פֶּכָאן עֲדָדָהֶם. אַרְבַּעַה וְסֵתִין אֶלְפָא וְאַרְבַּע מְאֵיהֶ: (מד) בְּנֵי אִשָּׁר לְעִשְׂאִירָהֶם. עִשְׂרִיהֶ אֱלִימְנִיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִישׁוּיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִחְצִאֲלִיִן. אֶלְחַבְרִיִן. (מה) וְעִשְׂרִיהֶ אֶלְמַלְכִיאֲלִיִן. מִן בְּרִיעָה: (מו) וְכָאן אָסֶם אֲבַנְהֶ אִשָּׁר שְׂרַח: (מז) פֶּכָאן עֲדָד עִשְׂאִיר אִשָּׁר. תִּלְאַתִּיה וְכִמְסִין אֶלְפָא וְאַרְבַּע מְאֵיהֶ: (מח) בְּנֵי נִפְתָּלִי לְעִשְׂאִירָהֶם. עִשְׂרִיהֶ אֱלִיחְצִאֲלִיִן. וְעִשְׂרִיהֶ אֱלִגְנִיִן:

אֲלִיִן. זֹרְעִית דִּן לְזֹרְעִיתָהוֹן:

מג כל-משפחת השוחמי

לפקדיהם ארבעה וששים

אלף וארבע מאות: כל זרעית

שוחם למנניהוֹן. שתין וארבעא אלפין

וארבע מאה: ס מד בני אשר

למשפחתם לימנה

משפחת הימנה לישוי

משפחת הישוי לבריעה

משפחת הבריעי: בני אשר

לְזֹרְעִיתָהוֹן. לְיַמְנָה. זֹרְעִית יַמְנָה. לְיִשׁוּי. זֹרְעִית יִשׁוּי. לְבִרְיעָה. זֹרְעִית בְּרִיעָה: מד בני בְּרִיעָה לְחֶבֶר מְשֻׁפַּחַת הַחֲבָרִי

לְמַלְכִיאֵל מְשֻׁפַּחַת הַמַּלְכִיאֵלִי: לבני בְּרִיעָה. לְחֶבֶר.

זֹרְעִית חֶבֶר. לְמַלְכִיאֵל. זֹרְעִית מַלְכִיאֵל: מד וְשֵׁם בֵּית-אִשָּׁר

שְׂרַח: וְשׁוֹם בֵּית אִשָּׁר שְׂרַח: מד אֵלֶּה מְשֻׁפַּחַת בְּנֵי-

אִשָּׁר לְפִקְדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע

מְאוֹת: אֲלִיִן. זֹרְעִית בְּנֵי אִשָּׁר לְמַנְיָהוֹן. חֲמִשִּׁין וּתְלָתָא אֶלְפִין

וְאַרְבַּע מְאֵה: ס מד בְּנֵי נִפְתָּלִי לְמְשֻׁפַּחַתָּם לְיַחְצִאֵל

מְשֻׁפַּחַת הַיַּחְצִאֵלִי לְגֹנִי מְשֻׁפַּחַת הַגֹּנִי: בְּנֵי

נִפְתָּלִי לְזֹרְעִיתָהוֹן. לְיַחְצִאֵל. זֹרְעִית יַחְצִאֵל. לְגֹנִי. זֹרְעִית גֹּנִי:

— רס"י —

מן וְשֵׁם בֵּית אִשָּׁר שְׂרַח. לפי שהיתה קיימת בחיים מנאה פֶּאן:

תפסיד רס"ג

מט) ועשירה אליצריין. ועשירה אלשלמיון: נ) פכאן עדה עשאר נפתלי. כימסה וארבעין אלפא וארבע מאיה: נא) פדאלך עדה בני אסראיל. סת מאיה אלף ואלפא ואחדא. וסבע מאיה ותלאתין: נב) תים כלם אללה מוסי תכלימא: נג) ולהולאי יגב אן יקסם אלבלד נחלה. באחצא אסמאיהם: נד) פלאלפתיר תפתיר נחלתה. ולאקליל

מט **לְיִצְרָח מִשְׁפַּחַת הַיִּזְרְחִי**
לְשֵׁלֹם מִשְׁפַּחַת הַשְּׁלֹמִי:
לְיִצְרָח. זִרְעִית יִצְרָח. לְשֵׁלֹם. זִרְעִית שְׁלֹם:
אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת נַפְתָּלִי
לְמִשְׁפַּחְתָּם וּפְקֻדֵיהֶם
חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף
וְאַרְבַּע מֵאוֹת: אֵלֶיךָ. זִרְעִית
 נַפְתָּלִי לְזִרְעִיתֵהוֹן. וּמִנִּינְיָהוֹן. אַרְבָּעִין
 וְחֲמִשָּׁא אֲלָפִין וְאַרְבַּע מֵאָה: **אֵלֶּה**

פְּקֻדֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וְאַלְף שְׁבַע
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: אֵלֶיךָ. מִנִּינְי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. שִׁית מֵאָה וְחָד
 אֲלָפִין. שְׁבַע מֵאָה וּתְלָתִין: **פ** **(שלישי)** **וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־**
מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמִלִּיל יי עם משה למימר: **ג** **לְאֵלֶּה תַחֲלֹק**
הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת: לְאֵלֶיךָ. תַתְּפִּילֵיג אֲרַעָא.
בְּאַחְסָנָא בְּמִנִּין שְׁמֵהוֹן: **ג** **לְרֹב תִּרְבֵּה נַחֲלָתוֹ וְלִמְעַט**
תִּמְעִיט נַחֲלָתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדֵי וַיִּתֵּן נַחֲלָתוֹ:
 לְסִגְיָאִי. תַסְגִּוֹן אַחְסָנְתֵהוֹן. וְלִזְעִירֵי. תַזְעִרוֹן אַחְסָנְתֵהוֹן.

— רס"י —

י) לאלה תחלק הארץ. ולא לפחותים מן עשרים, אף על פי שבאו לכלל עשרים בטרם חלוק הארץ, שהרי שבע שנים כבשו ושבע חלקו, לא נטלו חלק בארץ אלא אלו שש מאות אלף ואלף, ואם היה לאחד מהם

ששה בנים, לא נטלו חלק אביהם לבדו: יד) לרב תרבה נחלתו. לשבט שהיה מרבה באכלוסין נתנו חלק רב, ואף על פי שלא היו החלקים שווים, שהרי הכל לפי רבוי השבט חלקו החלקים, לא עשו אלא על ידי גורל,

שמו המור (י) לאלה תחלק הארץ. וכו'. בכל הכ"י אין חה"ד על פסוק זה. ומה שנכתב בתאג' י-ם הוא בטעות.

גִּבֹר לְפֹם מְנִינֹהִי. תַתִּיהִיב אַחֲסַנְתִּיהִי:

גַּה אֶדְ-בְּגוֹרֵל יִחַלֵּק אֶת-

הָאָרֶץ לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת-

אֲבֹתָם יִנְחֲלוּ: בְּרֵם בְּעֵדָבָא.

תַּת־פְּלִיג אַרְעָא. לְשֵׁמֶת שְׁבִטִי

אֲבֹהֶתְהוֹן יַחֲסֹנוּ: **גַּה עַל-פִּי הַגּוֹרֵל**

תַּחֲלֵק נַחֲלָתוֹ בֵּין רַב

לְמַעַט: עַל פֹּם עֵדָבָא. תַּת־פְּלִיג אַחֲסַנְתְּהוֹן. בֵּין סְגִיאֵי לְזַעֲרֵי:

❖ טַיִבֵּי תִימֹן בְּסַפְרֵי ❖

וְאֵלֶּה פְּקוּדֵי הַלְוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם

לְגִרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַגִּרְשֹׁנִי לְקַהַת מִשְׁפַּחַת

הַקַּהֲתִי לְמִרְרֵי מִשְׁפַּחַת הַמִּרְרִי: וְאֵלֵּין מְנִינֵי לְיוֹאֵי

— כ"ט —

שְׁנֵי אֲחִים מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ לָהֶם בָּנִים בְּבָאֵי הָאָרֶץ, לְזֶה אֶחָד וְלְזֶה שְׁלֹשָׁה, הָאֶחָד נָטַל חֵלֶק אֶחָד, וְהַשְׁלֹשָׁה נָטְלוּ שְׁלֹשָׁה, שְׁנַאֲמַר לְאֵלֶּה תַּחֲלֵק הָאָרֶץ, חֻרָה נַחֲלָתָן אֶצֶל אָבִי אֲבִיהֶן וְחֵלְקוֹ הַכֹּל בְּשׁוּהָ, וְזֶהוּ שְׁנַאֲמַר לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת אֲבֹתָם יִנְחֲלוּ. שְׁאֲחַר שְׁנָטְלוּ הַבָּנִים חֵלְקֵיהֶם לְפִי הָאָבוֹת שִׁיּוֹצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְאֵלֶּה מִתְּחִלָּה חֵלְקֵיהֶם לְמִנְיֵן יוֹצְאֵי מִצְרַיִם לֹא הָיוּ נוֹטְלִין אֶלֶּה הָאֲרָבָעָה, אֲלֵא שְׁנֵי חֵלְקִים, עֲבָשׁוּ נָטְלוּ אֲרָבָעָה חֵלְקִים: **אֶדְ בְּגוֹרֵל. יִצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (שׁוֹפֵי 6) וַיִּתְּנוּ לְכָלֵב אֶת חֶבְרוֹן כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה, וְאוֹמֵר (יִכּוֹשֵׁעַ יט) עַל פִּי ה' נָתַנּוּ לוֹ אֶת הָעִיר אֲשֶׁר שָׁאַל: מִטּוֹת אֲבֹתָם. יִצְאוּ גֵרִים וְעֵבְדִים: נוֹ עַל פִּי הַגּוֹרֵל. הַגּוֹרֵל הָיָה מְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁפָּרְשָׁתִי, מִגִּיד שְׁנַתְּחַלְקָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, לְכָף נֶאֱמַר עַל פִּי ה':**

וְהַגּוֹרֵל הָיָה עַל פִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁמְפֹרָשׁ בְּבָבָא בְּתַרְא (קכג, 6) אֶלְעֹזֵר הַכֹּהֵן הָיָה מְלַבֵּשׁ בְּאוּרִים וְתַמִּים, וְאוֹמֵר בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אִם שְׁבֵט פְּלוֹנִי עוֹלָה, תַּחֲוּם פְּלוֹנִי עוֹלָה עִמּוֹ. וְהַשְּׁבֵטִים הָיוּ כְּתוּבִים בְּשָׁנִים עֶשֶׂר פְּתֻקִין, וְשָׁנִים עֶשֶׂר גְּבוּלִים בְּשָׁנִים עֶשֶׂר פְּתֻקִין, וּבְלָלוּם בְּקִלְפֵי וְהִנְשִׂיא מְכַנֵּס יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְנוֹטֵל שְׁנֵי פְתֻקִין, עוֹלָה בְּיָדוֹ פְתֻק שְׁלֹשׁ שְׁבֵטוֹ, וּפְתֻק שְׁלִגְבוּל הַמְּפֹרָשׁ לוֹ, וְהַגּוֹרֵל עֲצָמוֹ הָיָה צוּחַ וְאוֹמֵר אֲנִי הַגּוֹרֵל עֲלִיתִי לְגְבוּל פְּלוֹנִי, לְשֵׁבֵט פְּלוֹנִי, שְׁנַאֲמַר עַל פִּי הַגּוֹרֵל, וְלֹא נִתְחַלְקָה הָאָרֶץ בְּמִדָּה, לְפִי שִׁישׁ גְּבוּל מִשְׁבַּח מִחֶבְרוֹ, אֲלֵא בְשׁוּמָא, בֵּית כּוֹר רַע כְּנָגֵד בֵּית סָאָה טוֹב, הַכֹּל לְפִי הַדְּמִים: כִּי לְשֵׁמוֹת מִטּוֹת אֲבֹתָם. אֵלֶּה יוֹצְאֵי מִצְרַיִם. שְׁנֵה הַכְּתוּב נַחֲלָה זֶה מִכָּל הַנְּחֻלּוֹת שֶׁבַתְּנֻרָה, שֶׁכָּל הַנְּחֻלּוֹת הַחַיִּים יוֹרְשִׁים אֶת הַמְּתִים וְכֹאֵן מְתִים יוֹרְשִׁים אֶת הַחַיִּים. בִּיצֵר,

תפסיד רס"ג

נח) וסאיר עשאירקם. עשירה' אללפנין. ועשירה' אלחברונין ועשירה' אלמחלין ועשירה' אלמושיין. ועשירה' אלקרתיין. ואולד קהת עמרם: נט) וכאן אסם זוגה' עמרם. יוכבד אבנה' לוי. אלד' וילדת ללוי במצור. פולדת לעמרם. הרון ומוסי'. ומרים אכיתקם: ס) פולד להרון. נדב ואביהוא. אלעזר ואיתמר: סא) פמאת נדב ואביהוא. חין קרבא נארא גריבא בין ידי אללה:

לזרעית־הון. לגרשון. זרעית גרשון. לקהת. זרעית קהת. למררי. זרעית מררי: **אֵלֶּה | מִשְׁפַּחַת לְוִי מִשְׁפַּחַת הַלְּבָנִי מִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרֹנִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי מִשְׁפַּחַת הַמּוֹשִׁי וּקְהַת הַזֵּלֶד**

אֶת־עֲמֶרְם: אלין זרעית לוי. זרעית לבני. זרעית חברון זרעית מחלי זרעית מושי. זרעית קרת. וקהת אוילד ית עמרם: **נֹט | וְשֵׁם | אֵשֶׁת עֲמֶרְם יוֹכָבֵד בַּת־לְוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֹתָהּ לְלֹוּ בְּמִצְרַיִם וַתֵּלֶד לְעֲמֶרְם אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־מֹשֶׁה וְאֵת מָרִים אַחֲתָם:** ושום אתת עמרם. יוכבד בת לוי. דילידת יתה. ללוי במצרים. וילידת לעמרם. ית אהרון וית משה. וית מרים אחתהון: **ס | וַיֵּלֶד לְאֶהֱרֹן אֶת־נָדָב וְאֶת־אֲבִיהוּא אֶת־אֱלֶעָזָר וְאֶת־אִיתְמָר:** ואתיליד לאהרון. ית נדב וית אביהוא. ית אלעזר וית איתמר: **סא | וַיֵּמֶת נָדָב וְאֲבִיהוּא בְּהַקְרִיבֵם אִש־זָרָה לְפָנָי יְהוָה:** ומית נדב ואביהוא. בקרוביהון

— רס"י —

נח אלה משפחת לוי. חסר כאן משפחות במצרים ואין הורתה במצרים. כשנכנסו השמעי והעזיאלי וקצת מן היצחקי: נט אשר ילדה אתה ללוי במצרים. לידתה שבעים, שהרי בפרטן אי אתה מוצא אלא

תפסיד רס"ג

סב) פכאן עדיהם. תילאתיה ועשרין אלפא. כל ד'כר מן אבן שחר פצאעדא. אד' לם יעדו. פי גמלה בני אסראיל. אד' לם יעטו נחלה פי וסטתם: סג) הולאי מעדודי מוסי. ואלעזר אלאמאם. אלד'י עדיא בני אסראיל פי בידאת מואב. עלי ארדן יריחא: סד) ופי הולאי לם יפון רגל. מן מעדודי מוסי. והרון אלאמאם. אלד'י עדיא בני אסראיל פי בדייה סיני: סה) לאן אללה חפם

אישתא נוכריתא קדם יי: סב ויהיו פקדיהם שלשה ועשרים אלף כל-זכר מבין-חדש ומעלה פי | לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא-נתן להם נחלה בתוך בני ישראל: והו מניניהון. עשרין ותלתא אלפין. כל דכורא מבר ירחא ולעילא. ארי לא אתמניאו. בגו בני

ישראל. ארי. לא אתיהיבת להון אחסנא. בגו בני ישראל: סג אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את-בני ישראל בערבית מואב על ירדן ירחו: אלין מניני משה. ואלעזר כהנא. דמנו. ית בני ישראל במשריא דמואב. על ירדנא דיריחו: סד ובאלה לא-היה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את-בני ישראל במדבר סיני: ובאלין לא הוה גבר. ממניני משה. ואהרן כהנא. דמנו. ית בני ישראל במדברא דסיני: סה פי-אמר יהוה

— רס"י —

איש וגוי. אכל על הנשים לא נגזרה גזרת המרגלים. לפי שהן היו מחבבות את הארץ. האנשים אוקרים (כמדזכ יד, ז) נתנה ראש ונשובה מצרימה. והנשים אוקרות (כמד' כז) נתנה לנו אחזה. לכך נסמכה פרשת בנות צלפחד לכאן:

ששים ותשע: סז כי לא התפקדו בתוך בני ישראל. להיות נמנין בני עשרים שנה, ומד טעם: כי לא נתן להם נחלה. והנמנין מבן עשרים שנה היו בני נחלה, שנאמר איש לפי פקדיו יתן נחלתו: סד ובאלה לא היה

תפסיר רס"ג

עליהם. אן יתמאותון פי אלבריידי. ולם יבק מנהם רגל. אלא כלב אבן יפנה. ויהושע אבן נון: כז א) פתקדמן בנאת צלפחד. אבן חפר אבן גלעד אבן מכיר אבן מנשה. מן עשאר מנשה אבן יוסף אלתי אסמאיקן. מחלה נעה. וחגלה ומלכה ותרצה: ב) פקמן בין ידי מוסי ואלעזר אלאמאם.

לָהֶם מוֹת יָמָתוֹ בַּמִּדְבָּר
וְלֹא-נֹתֵר מֵהֶם אִישׁ כִּי
אִם-כָּלֵב בֶּן-יִפְנֶה וַיהוֹשֻׁעַ

בֶּן-נֹון: ארי אמר יי להון. ממת ימותון במדברא. ולא אשתאר מנהון אנש. אלהין כלב בר יפונה. ויהושע בר

נון: **ס כז** וְתִקְרָבָנָה בָנוֹת
צִלְפָּחַד בֶּן-חֲפָר בֶּן-גִּלְעָד

בֶּן-מְכִיר בֶּן-מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן-יוֹסֵף
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בָּנוֹתָיו מַחֲלֵה נְעָה וְחַגְלָה וּמַלְכָּה

וְתִרְצָה: וקריבא בנת צלפחד. בר חפר בר גלעד בר מכיר בר מנשה. לזרעית מנשה בר יוסף. ואלין שמהת בנתיה. מחלה נעה. וחגלה ומלכה ותרצה: ב

וְתַעֲמְדָנָה לְפָנַי מֹשֶׁה וּלְפָנַי
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי הַנְּשִׂאִים וְכָל-הָעֵדָה פִּתַּח
אָהֶל-מוֹעֵד לֵאמֹר: וקמא קדם משה. וקדם אלעזר בהנא.

— רס"י —

נתניה בן אלישמע, בידוע שכל הנזכרים עמו רשעים היו: מחלה נעה וגוי. ולהלן הוא אומר (במדבר לו, יא) ונתהיינה מחלה תרצה, מגיד שכלן שקולות זו כזו, לפיכך שנה את סדרן: 3 לפני משה ולפני אלעזר. מגיד שלא עמדו לפניהם אלא בשנת הארבעים, אחר שמת אהרן: לפני משה. ואחר כך לפני אלעזר, אפשר אם משה לא ידע אלעזר יודע, אלא סרס המקרא ודרשהו דברי רבי יאשיה. אבא חנן

כז 6 למשפחת מנשה בן יוסף. למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חבב את הארץ, שנאמר (בראשית ג, כה) והעליתם את עצמתי וגוי, ובנותיו חבבו את הארץ, שנאמר (במדבר כז, ז) תנה לנו אהוה. וללמדך שהיו כלם צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו סתומים ופרט לך הכתוב באחד מהם ליחסו לשבת, הרי זה צדיק בן צדיק, ואם יחסו לגנאי כגון (מלכים ז' כה, כה) בא ישמעאל בן

וּקְדַם רַב־רֵבִיא וְכָל כְּנִשְׁתָּא, בְּתַרְע מִשְׁפָּן
 זְמַנָּא לְמִימַר: **אָבִינוּ מִת בַּמִּדְבָּר**
וְהוּא לֹא-הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה
הַנוֹעֲדִים עַל-יְהוָה בְּעֵדַת-
קָרַח בִּי-בַחֲטָאוֹ מִת וּבָנִים
לֹא-הָיוּ לוֹ: אָבוּנָא מִית בַּמִּדְבָּרָא.
 וְהוּא לֹא הָיָה בְּגוֹ כְּנִשְׁתָּא, דְּאִזְדַּמְנוּ. עַל
 יי בְּכִנְשְׁתָּא דְקָרַח, אָרִי בְּחֻבִּיָּה מִית,
 וּבְנִין לָא הָווּ לֵיה: **לְמָה יִגְרַע**

תפסיר רס"ג
 ואלאשראף וסאיר אלגמאעה.
 ענד באב כ'בא אלמחציר
 קאילאת: ג) אן אבינא מאת
 פי אלבריייה והו לם יפון פי
 גמלה אלגמאעה. אלדי
 תגמעו עלי אללה מע קרת.
 לאנה מאת בכטייתה. ולם
 יכילף בנין: ד) פלם ינקן אסם
 אבינא מן בין עשירתה. אד'
 לים לה אבן. בל אעטנא נחלה.
 פי מא בין אעמאמנא: ה) פרפע
 מוסי' חכמהן אלי' אללה: ו) ת'ם
 קאל אללה למוסי' קאילא:

שֵׁם-אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֶן
תָּנָה-לָנוּ אַחֲזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ: לְמָא יתְמַנַּע
שְׁמָא דְאָבוּנָא מְגוֹ זְרַעִיתִיָּה. אָרִי לֵית לֵיה בֶר. הַב לָנָא אַחְסָנָא.
בְּגוֹ אַחֵי אָבוּנָא: ה) וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת-מִשְׁפָּטָן לְפָנָי
יְהוָה: וַקְרִיב מֹשֶׁה יָת דִּינְהוּן לְקַדָּם יי: פ) (דביעי) וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאָמַר יי לְמֹשֶׁה לְמִימַר:

— רס"י —

ואם אין הנקבות חשובות זרע, תתייבם אמנו
 ליכם: **כי אין לו בן**. הא אם היה לו בן לא
 היו תובעות כלום. מגיד שחכמניות היו:
 כ **ויקרב משה את משפטן**. נתעלמה
 הלכה ממנו ופאן נפרע על שנטל עטרה
 לומר (דברים 6, יז) והדבר אשר יקשה מכם
 תקרבון אלי. דבר אחר ראוייה היתה פרשה
 זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות
 צלפחד ונכתבה על ידן:

משום רבי אלעזר אומר בבית המדרש היו
 יושבים, ועמדו לפני כלם: **ג והוא לא**
היה וגי. לפי שהיו באות לומר בחטאו מת,
 נזקקו לומר לא בחטא מתלווננים ולא בעדת
 קרח שהצו על הקדוש ברוך הוא אלא
 בחטאו לבדו מת, ולא החטיא את אחרים
 עמו. ר' עקיבא אומר מקושש עצים היה. ור'
 שמעון אומר מן המעפילים היה: **ד למה**
יגרע שם אבינו. אנו במקום בן עומדות.

זולק הדקדוק: **אבינו מת במדבר**. תיבת אבינו מתקרי לעיל (מהר"ם):

תפסיר רס"ג

ז) נעמא קאלן בנאת צלפחד.
 אעטקן חוז נחלה. פי מא בין
 אעמאמין. ואנקל נחלה
 אביהן להן: ח) ומר בני
 אסראיל וקל להם. אי רגל
 מאת. וליס לה אבן פאנקלו
 נחלתה לאבנתה: ט) ואן לם
 תכון לה אבנה פאעטו נחלתה
 לאכיותה: י) ואן לם יכון לה
 אכיה. פאעטוהא לאעמאמה:
 יא) ואן לם יכון לה אעמאם.

כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתָּ
 נָתַן תְּתִין לָהֶם אַחֲזַת
 נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֶחָי אֲבִיהֶם
 וְהֵעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן
 לָהֶן: יֵאוֹת. בְּנֵת צֶלְפַּחַד מִמִּלְלָן. מִתֵּן
 תְּתִין לְהוֹן אַחֲזַת אַחְסָנָא. בְּגוֹ אֶחָי
 אֲבוֹהוֹן. וְתַעֲבֹר יָת אַחְסַנְתָּ אֲבוֹהוֹן לְהוֹן:
 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר

לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהֵעֲבַרְתֶּם
 אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבָתוֹ: וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַלִּיל לְמִימְרִי. גְּבַר אֲרִי
 יָמוּת. וּבַר לִית לִיהֶן. וְתַעֲבֹרוּן יָת אַחְסַנְתִּיהֶן לְבַרְתִּיהֶן: ט) וְאִם־אֵין
 לוֹ בֵּת וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו: וְאִם לִית לִיהֶן
 בְּרָתָא. וְתִתְּנוּן יָת אַחְסַנְתִּיהֶן לְאֶחְוָהֶי: ז) וְאִם־אֵין לוֹ אֶחִים
 וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָי אָבִיו: וְאִם לִית לִיהֶן אֶחָיו:
 וְתִתְּנוּן יָת אַחְסַנְתִּיהֶן לְאֶחָי אֲבוֹהֶי: יא) וְאִם־אֵין אֶחִים
 לְאָבִיו וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְשֹׂאָרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו

— רס"י —

וְהֵעֲבַרְתָּ. לשון עברה הוא במי שאינו מניח
 בן לירשו. דבר אחר על שם שהבת מעברת
 נחלה משבט לשבט שבנה ובעלה יורשין
 אותה. שלא תסוב נחלה לא נצטוה אלא
 לאותו הדור בלבד וכן והעברתם את נחלתו
 לבתו, בכלן הוא אומר ונתתם, ובבת הוא
 אומר והעברתם: יא לשארו הקרב אליו

כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתָּ. כתרגומו יאות.
 כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד
 שראתה עינן מה שלא ראתה עינו של משה:
 כִּן בְּנוֹת צֶלְפַּחַד דְּבַרְתָּ. יפה תבעו. אשרי
 אדם שתקדוש ברוך הוא מודה לדבריו:
 נָתַן תְּתִין. שני חלקים, חלק אביהן שהיה
 מיוצאי מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר:

**מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וִירֹשׁ אֹתָהּ
וְהִיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֶקֶת
מִשְׁפַּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת-מֹשֶׁה:** וְאִם לִית אַחִין לְאַבְוֵהָ.

וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנִתִּיהָ. לְקָרִיבִיהָ. דְקָרִיב
לִיהָ. מִזְרַעִיתִיהָ וְיִירַת יָתָהּ. וְתִהִי. לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְגִזְרַת דִּין. כְּמָא דְפִקִּיד יִי יָת

מֹשֶׁה: **פ** ספרי תימן **וַיֹּאמֶר**

**יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה עֲלֶה אֶל-הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה
וּרְאֵה אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה. סָק. לְטוֹרָא דְעֵבְרָאֵי הַדִּין. וְחֲזִי יָת אַרְעָא. דִּיהֵבִית
לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: **יג** וּרְאִיתָהּ אֹתָהּ וְנֹאסַפְתָּ אֶל-עַמִּידָךְ
גַּם-אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר נֹאסַף אֶהְרֹן אַחִידָךְ: וְתִחְזִי יָתָהּ.
וְתִתְּכֵנִישׁ לְעַמְךָ אַף אֶתָּךְ. כְּמָא דְאֶתְכֵנִישׁ אֶהְרֹן אַחִידָךְ:**

— כ"י —

מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ. וְאִין מִשְׁפָּחָה קְרוּיָה אֶלָּא
מִשְׁפַּחַת הָאָב: **יב** עֲלֶה אֶל הַר הָעֵבְרִים.
לְמַד נִסְמָכָה לְכָאן, כִּינּוּן שְׂאֵמֶר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא נִתֵּן תִּתֵּן לָהֶם, אָמַר אוֹתִי צִוָּה הַמָּקוֹם
לְהִנְחִיל, שְׂמָא הַתְּרָה הַגִּזְרָה וְאֶכְנֵס לְאָרֶץ.
אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גִזְרַתִּי בְּמִקוּמָה
עוֹמֶדֶת. דְּבַר אַחַר כִּינּוּן שְׂנֵכְנֵס מִשָּׁה לְנִחְלַת
בְּנֵי גֵד וּבְנֵי רְאוּבֵן שְׂמַח וְאָמַר כְּמִדְּמָה
שְׁהֵתֵר לִי נְדָרִי מִשָּׁל לְמִלְכָּה שְׁגֹזֵר עַל בְּנוֹ
שְׁלֹא יִכְנֵס לְפִתַּח פְּלִטִין שְׁלוֹ, נִכְנֵס לְשַׁעַר
וְהוּא אַחֲרֵיו, לְחֻצֵר וְהוּא אַחֲרֵיו, לְטָרְקְלִין

זֶלֶק הַדְּקָדוּק: **יג** וְהִיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. לְכַן אֲשֶׁר תִּיכַת וְהִיתָה בַּגְּעִיא (מִהַר"ם): **יג** וְנֹאסַפְתָּ.
נֹאסַף נִפְעַל עֵבֵר וְהוּא פִתּוּחַ עֲנִין הַתְּכַנֵּס (מִהַר"ם):

תפסיד רס"ג
פִּאֲעֻטוּהָא לְנִסְיָבָה אֶלְאֶקְרַב
אֵלֶיהָ מִן עֲשִׂירְתָּהּ וַיְחֻזְזָהּ.
וַיְכּוֹן דִּיאֶלְדֵּךְ לְבְנֵי אִסְרָאֵל רִסֵּם
אֶלְחָפִם. כְּמָא אָמַר אֵלְלָהּ
מוֹסִי: יב) וְלִמָּא קֶאל אֵלְלָהּ
לְמוֹסִי. אֲצַעֵד אֵלַי גְּבַל
אֶלְעֲבָרִין הַדָּא. וְאֶנְצִיר
אֶלְבְּלָה. אֶלְדִּי אֲנָא מַעֲטִיָּה
לְבְנֵי אִסְרָאֵל: יג) פִּאֲדִיא
אֲבַצְרָתָאָה. אֲנַצֵּם אֵלַי קוּמְךְ

תפסיר רס"ג

כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי
 בְּמִדְבַר-צֶן בְּמַרְיַבַּת
 הָעֵדָה לְהַקְדִישֵׁנִי בַמַּיִם
 לְעֵינֵיהֶם הֵם מִי-מַרְיַבַּת
 קֹדֶשׁ מִדְבַר-צֶן: כָּמָא דְסַרְיַבְתוּן
 עַל מִימְרֵי בְּמִדְבָּרָא דְצֶן. בְּמִצּוֹת
 כְּנִשְׁתָּא. לְקֹדְשׁוֹתֵי בְּמִיָּא לְעֵינֵיהוּן. אֲנוּן;
 מִי מִצּוֹת רְקַם מִדְבָּרָא דְצֶן: ס
 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה
 לֵאמֹר: וּמַלִּיל מֹשֶׁה. קָדַם יי לְמִימַר: טו
 יִפְקֹד יְהוָה
 אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל-בֶּשֶׂר אִישׁ עַל-הָעֵדָה: ימני
 יי. אֱלֹהֵי רוּחֵיָא לְכָל בֶּשֶׂרָא. גּוֹבְרָא עַל כְּנִשְׁתָּא: טז
 לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֹא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם

אַנְתְּ אִיצִיא כָּמָא אֲנַצִּים הַרוּן
 אֲכִיד: יד) כְּמִי כִיאֲלַפְתָּמָא
 אֲמַרִי פִי בְרִייה' צֶן. עַנְד
 כִּיצוּמָה' אֲלֶגְמָאעָה. וְלִם
 תְּקַדְסָאנִי בְּדִיאֲלֶךְ אֲלִמָּא
 בְּחִצְרֵתְהֶם. וְלִדִּיאֲלֶךְ סְמִי מָא
 כִּיצוּמָה' רְקִים פִּי בְרִייה' צֶן:
 טו) פְּקָאֵל מוּסִי. בִּין יְדֵי אֲלֵלָה
 קֹאִילָא: טז) אֲן שִׁית יָא רַב. יָא
 אֲלֵאָה אַרוּאָח כָּל בֶּשֶׂרִי.
 פֹּאסְתְּכֵלֶף רְגֵלָא עֲלֵי אֲלִ
 גְּמָאעָה: יז) יִכְרֵג בִּין אִידִיהֶם.

— רס"י —

שְׁעָה שְׂאֲתַבַּע צְרָכֵי שְׂיִירְשׁוּ בְּנֵי אֶת גְּדֻלְתָּי.
 אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כָּף עֲלֵתָה
 בְּמַחְשָׁבָה לְפָנַי, כְּדָאֵי הוּא יְהוֹשֻׁעַ לְטוֹל שְׂכַר
 שְׂמוּשׁוֹ שְׁלֵא מִשׁ מִתּוֹף הָאֲהֵל. וְזָהוּ שְׂאֲמַר
 שְׁלֹמֹה (מְשֵׁלֵי כֹז, יח) נִצַּר תְּאֲנָה יֵאֲכַל פְּרִיָּהּ:
אֱלֹהֵי הַרוּחַת. לְמָה נֶאֱמַר, אָמַר לְפָנָיו:
 רַבּוּנוֹ שְׁלַעוֹלָם, גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיִךְ דַּעְתּוֹ
 שְׁלֹכַל אֶחָד וְאֶחָד וְאֵינָן דּוֹמִין זֶה לְזֶה, מְנַה
 עֲלֵיהֶם מְנַהִיג שְׂיֵהָא סוּבַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 לְפִי דַּעְתּוֹ: יי **אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם.** לֹא כְּדָרְךָ
 מַלְכֵי הָאֲמוֹת שְׂיִושְׁבֵּים בְּבִתְיָהֶם וּמְשִׁלְּחִין
 אֶת חִילוֹתֵיהֶם לְמַלְחָמָה, אֲלֵא כְּמוֹ שְׁעִשִׁיתִי
 אֲנִי שְׁנִלְחַמְתִּי בְּסִיחּוֹן וְעוּג, שְׁנִאֲמַר אֵל תִּירָא

בְּבִית דִּין אַחַת קְלָקְלָה וְאַחַת אָכְלָה פְּגִי
 שְׂבִיעִית וְכוּי, אָף כָּאֵן בְּכָל מְקוֹם שְׂהַזְכִּיר
 מִיִּתְנֵן הַזְכִּיר סְרַחֲוֹנֵם, לְהוֹדִיעַ שְׁלֵא הֵיִתָּה
 בְּהֶם אֲלֵא זֹו בְּלִבְד: יד **הֵם מִי מַרְיַבַּת**
קֹדֶשׁ. הֵם לְבָדֵם אֵין בְּהֶם עוֹן אַחַר. דְּבַר
 אַחַר הֵם שְׂהִמְרוּ בְּמִרְה, הֵם הֵיוּ שְׂהִמְרוּ בְּיַם
 סוּף, הֵם עֲצָמָם שְׂהִמְרוּ בְּמִדְבַר צֶן:
 טו **וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל ה' וְגוּי.** לְהוֹדִיעַ שְׁבָחָן
 שְׁלַצְדִּיקִים שְׁכְּשׁוֹפְטִין מִן הָעוֹלָם מְנַהִין
 צְרָךְן וְעוֹסְקִין בְּצְרָכֵי צְבוּר: **לֵאמֹר.** אָמַר לוֹ
 הַשִּׁבְנֵי אִם אַתָּה מְנַהֵל לְהֶם פְּרָנָס אִם לֹאוּ:
 טז **יִפְקֹד ה'.** כִּיִּן שְׁשִׁמַּע מֹשֶׁה שְׂאֲמַר לוֹ
 הַמְּקוֹם תֵּן נַחֲלַת צְלַפְחָד לְבְנוֹתָיו אָמַר הִגִּיעַ

תפסיר רס"ג

וידכיל בין אידיהם. ויכ'רגהם וידכ'להם. ולא יבקן גמאעה' אללה. כג'נם ליס להא ראעי: יח) פקאל אללה למוסי. כ'ד' לך יהושע אבן נון. פאנה רגל פיה פציל. ואסנד ידך עליה: יט) ואוקפה בין ידי אלעזר אלמאם. וסאיר אלגמאעה. ואמרה בחצ'רתהם: כ) ואגעל עליה מן בהאנד לפי תקבל מנה גמאעה' בני אסראיל:

וְאִשֶּׁר יִבְיֵאֵם וְלֹא תִהְיֶה
עֵדוֹת יְהוָה כִּצְאוֹן אֲשֶׁר אֵין-
לָהֶם רְעֵה: דִּיפּוֹק קְדָמִיהוֹן. ודייעול
קְדָמִיהוֹן. ודיפיקנון ודיעילנון. וְלֹא תִהְיֶה
כְּנִשְׁתָּא דִּי. כְּעָנָא דְלִית לְהוֹן רְעֵי:
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
קַח-לְךָ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוֹן
אִישׁ אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ וְסַמְכַת

אֶת-יָדְךָ עָלָיו: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה. דְּבַר לְךָ יֵת יְהוֹשֻׁעַ בֶּר נון. גְּבַר
דְּרוּחַ נְבוּאָה בִּיה. וְתַסְמוּךְ יֵת יָדְךָ עָלוּהִי: וְהֵעֵמְדַת אֹתוֹ
לְפָנַי אֲלֵעֶזֶר הַכֹּהֵן וּלְפָנַי כָּל-הָעֵדָה וְצוּיַתָּה
אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם: וְתַקִּים יִתִּיה. קְדָם אֲלֵעֶזֶר כְּהֵנָּא. וקדם כל
כְּנִשְׁתָּא. וְתַפְקִיד יִתִּיה לְעֵינֵיהוֹן: כ וְנִתְּתָה מִהוֹדְךָ עָלָיו
לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל-עַדְתְּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְתַתִּין מוֹיָדְךָ
עָלוּהִי. בְּדִיל דִּיקְבָּלוֹן מְנִיה. כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל:

— רס"י —

שלמקום: לך. את שבדוק לך את זה אתה
מכיר: אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ. כַּאֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ שְׂיוּכַל
לְהַלּוֹךְ כְּנֶגֶד רִחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד:
וְסַמְכַת אֶת יָדְךָ עָלָיו. תן לוֹ מִתְּרַגְּמָן
שִׁדְרוּשׁ בְּחִיָּק, שְׁלֹא יֵאמְרוּ עָלָיו לֹא הָיָה לוֹ
לְהָרִים רֹאשׁ בִּימֵי מֹשֶׁה: יט וְצוּיַתָּה אֹתוֹ.
על ישראל, דַּע שְׁטַרְחָנִין הֵם סְרַבְנִים הֵם, על
מְנַת שְׁתַּקְבַּל עָלֶיךָ: כ וְנִתְּתָה מִהוֹדְךָ עָלָיו.
זה קרון עור פנים: מִהוֹדְךָ. וְלֹא כָּל הוֹדְךָ

אתו. (במדבר כז, לו) וְכִדְרָךְ שְׁעֵשָׂה יְהוֹשֻׁעַ.
שְׁנֵאמַר (יבוסט כ, יג) וַיִּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר
לוֹ הֲלֵנּוּ אֶתָּה וְגוֹי. וְכֵן בְּדוֹד הוּא אֹמֵר
(ש"ס יח, טז) כִּי הוּא יוֹצֵא וְכֹא לְפָנֵיהֶם, יוֹצֵא
בְּרֹאשׁ וְנִכְנָס בְּרֹאשׁ: וְאֲשֶׁר יוֹצֵאֵם.
בְּזִכְיוֹתָיו: וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם. בְּזִכְיוֹתָיו. דְּבַר אַחַר
וְאֲשֶׁר יִבְיֵאֵם שְׁלֹא תַעֲשֶׂה לוֹ כְּדָרְךָ שְׁאַתָּה
עוֹשֶׂה לִי, שְׁאִינִי מְכַנְּסִין לְאַרְצִי: יס קַח לְךָ.
קָחוּ בְּדָבָרִים אֲשֶׁרֶיךָ שְׂזִכִּיתָ לְהִנְהִיג בְּנֵי

תפסיר רס"ג

וּלְפָנַי אֶלְעָזֵר הַכֹּהֵן
יַעֲמֵד וְשָׂאֵל לִי בְּמִשְׁפַּט
הָאוֹרִים לִפְנֵי יְהוָה עַל-פִּי
יֵצְאוּ וְעַל-פִּי יָבֹאוּ הוּא
וְכָל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ וְכָל-

כא) וליכון וקופה בין ידי אלעזר אלמאם. חתי' יסאל פי חואיגה. בהיאה' אלמאמר בין ידי אללה. וען אמרה יכ'רגו ונדכ'לו. הו ובני אסראיל מעה וסאיר אלגמאעה: כב) פצנע מוסי. כמא אמרה אללה. אן אכ'ד' יהושע. ואוקפה בין ידי אלעזר אלמאם. וסאיר אלגמאעה: כג) ואסנד' ידיה עליה ואמרה כמי קאל אללה לה: כח א) ת'ם כלם אללה

הַעֲדָה: וקדם אלעזר כהנא יקום.
וְיִשְׂאֵל לַיהוָה. בְּדִין אוֹרֵי־אֵשׁ יִי. עַל
מִימְרֵיהֶם יְהוֹן נִפְקִין וְעַל מִימְרֵיהֶם יְהוֹן
עֲלֵינָם. הוּא. וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּהּ וְכָל-

כב) ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו
ויקח את-יהושע ויעמדהו לפני אלעזר הכהן
ולפני כל-העדה:

ועבד משה. כמא דפקיד יי' יתיה.
ודבר ית יהושע. ואקימיה קדם אלעזר כהנא. וקדם כל פנשתא:

כג) ויסמך את-ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר
יהוה ביד-משה: וסמך ית ידוהי. עלוהי ופקדיה. כמא דמליל

יי בידא דמשה: ⲉⲓ ⲃⲓⲃⲓⲃⲓⲃⲓ ⲃⲓⲃⲓⲃⲓⲃⲓ ⲃⲓⲃⲓⲃⲓⲃⲓ (חמישי) כח * וידבר יהוה

— רס"י —

כב) ויקח את יהושע. לקחו בדברים והודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעולם הבא: כג) ויסמך את ידיו עליו. בעין יפה יותר ויותר ממה שנצטוה. שהקדוש ברוך הוא אמר לו וסמכת את ידך, והוא עשה בשתי ידיו, ועשאו ככלי מלא וגדוש ומלאו חכמתו בעין יפה: כאשר דבר ה'. אף לענין מהוד נתן מהודו עליו:

נמצינו למדין פני משה כחמה פני יהושע כלבנה: למען ישמעו כל עדת בני ישראל. שיהיו נוהגין בו כבוד ויראה כדרך שנוהגין בה: כג) ולפני אלעזר הכהן יעמד. הרי שאלתך ששאלת שאין הכבוד הזה זו מבית אביו, שאף יהושע יהא צריך לאלעזר: ושאל לו. כשיצטרך לצאת למלחמה: על פיו. שלא לעזר: וכל העדה. סנהדרין:

תפסיד רס"ג

מוסי' תפלימא: (ב) מר בני
 אסראיל. וקל להם. קרבאני
 דאימי מרצ'י מקבולי.
 אחפצוה. אן תקרבוה לי פי
 וקתה: (ג) ובין להם. אן
 אלמרצ'י. אלדי תקרבונה ללה.
 חמלון אבני סנה צחאחא. פי
 כל יום צעידה דאימא:
 (ד) אחדהמא באלג'דאה.
 ואלאכ'ר בין אלג'רובין:

אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמְלִיל יְיָ עִם
 מֹשֶׁה לְמִימַר: **צו** אֶת-בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
 אֶת-קֶרְבָּנִי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי
 רֵיחַ נִיחֹחֵי תִשְׁמְרוּ
 לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֵדוֹ: פֶּקִיד יֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְתִימַר לְהוֹן. יֵת קֶרְבָּנִי
 לַחֲמֵי סְדוֹר לְקֶרְבָּנִי. לְאֵת קַבְּלָא בְּרַעוּא.

תשרון. לקרבא קדמי בזמניה: **ג** וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לִיהוּהָ כַּבָּשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה
 תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֶיהָ תִּמְיֹד: וְתִימַר לְהוֹן. דִּין
 קֶרְבָּנָא. דתקרבו קדם יי. אמרין בני שְׁנָא שְׁלָמִין. תרין ליומא עלתא
 תדירא: **ד** אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֶּקֶר וְאֵת
 הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין הָעֲרֻבִים: יֵת אִמְרָא חַד
 תַּעֲבִיד בְּצַפְרָא. וְיֵת אִמְרָא תַנְיִנָא. תַּעֲבִיד בֵּין שְׁמִשָּׂא:

— רס"י —

ולוים וישראלים עומדין על גביו מפאן למודו
 ותקנו מעמדות: **במועדו**. בכל יום הוא
 מועד התמידים: **וְאָמַרְתָּ לָהֶם**. אזהרה
 לבית דין: **שְׁנַיִם לַיּוֹם**. כפשוטו ועיקרו בא
 ללמד שיהיו נשחטין בנגד היום, תמיד
 שלשחר במערב ושלבין הערבים במזרחן
 שלטבעות: **דְּאֵת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד**. אף על פי
 שכבר נאמר בפרשת ואתה תצוה, וזה אשר
 תעשה וגו' (שמות כט, לח), היא היתה אזהרה

כח צו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מזה אמור
 למעלה (כו, טז) יפקד ה'. אמר לו הקדוש
 ברוך הוא עד שאתה מצוני על בני צוה את
 בני עלי. משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן
 העולם והיתה מפקדת לבעלה על בניה וכו',
 כדאיתא בספרי: **קֶרְבָּנִי**. זה הדם: **לַחֲמֵי**.
 אלו אמורין, וכן הוא אומר (ויקרא ג, טז)
 והקטירים תכהן המזבחה לחם אשה: **לְאִשֵּׁי**.
 הנתנין לאשי מזבחי: **תִּשְׁמְרוּ**. שיהיו כהנים

תפסיר רס"ג

וְעֵשִׂירִית הָאִיפָה סֶלֶת
לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן

כִּתִּית רְבִיעֵת הֶהָיִן: וְחֵד מִן
עֲשָׂרָא בְּתֵלֶת סָאִין. סוּלְתָא לְמִנְחָתָא.
דְּפִילָא. בְּמִשַׁח כְּתִישָׁא רְבַעוֹת הֵינָא:

עֵלֶת תְּמִיד הָעֵשִׂיָה בְּהָר
סִינִי לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה

לִיהוָה: עֵלֶת תְּדִירָא. דְּאֵתְעִבִידת
בְּטוֹרָא דְּסִינִי. לְאֵתְקַבְּלָא בְּרַעוּא.

קוֹרְבָנָא קָדָם יי: וְנִסְכּוֹ רְבִיעֵת

הֶהָיִן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד בְּקֹדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֶׁכֶר

לִיהוָה: וְנִסְכֵיהָ רְבַעוֹת הֵינָא. לְאֵמְרָא חֵד. בְּקוֹדֶשׁא. יִתְנַסֵּךְ. נֶסֶךְ

דְּחֵמֶר עֲתִיק קָדָם יי: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשְּׁנִי תַעֲשֶׂה בֵּין

הָעֲרָבִים כְּמִנְחַת הַבָּקָר וּכְנִסְכּוֹ תַעֲשֶׂה אִשָּׁה

רִיחַ נִיחַח לִיהוָה: וְיֵת אֵמְרָא תִנְיָנָא. תַעֲבִיד בֵּין שְׁמֵשִׁיא.

כְּמִנְחַת צִפְרָא וּכְנִסְכֵיהָ תַעֲבִיד. קוֹרְבַן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעוּא קָדָם יי: פ

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי-כִבְשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה תְּמִימִם

ה) וְעֵשִׂיר ויבה. סמך מן אלבר. מלתות. ברבע קסט מן דהן מטחוק: ו) צְעִידָה דְאִימָא. כְּמָא צְנַעַת פִּי בְרִיחֵי סִינִי. מִקְבֹּלָה מְרַצִּיחָה לְלָהּ: ז) וּמְעָה מִן אֶלְמוֹזָאג. רְבַע קֶסֶט לְכָל חֶמֶל. ירש פִּי אֶלְקָדָס רִשָׁא. מִן עֲתִיקָה לְלָהּ: ח) וְאֵדִיא צְנַעַת אֶלְחֶמֶל אֶלְתֵּינִי בֵּין אֶלְגִּירוֹבִין. פְּכֻדֵיהִי אֶלְגִּידָאָה וּמוֹזָאגָאָה אִיִּצִיא אֶצְנַעָה. קוֹרְבָנָא מִקְבֹּלָה מְרַצִּיחָה לְלָהּ: ט) וּפִי יוֹם אֶלְסַבַּת. חֶמֶלִין אֲבִנִי סְנָה צְחָאֶצָּא. וּמְעָהֶמָּא

— רס"י —

תורה שְׁכַתוֹב בָּהּ (שמות כז, ו) וַיִּשֶׂם בְּאַגְנוֹת מִלְמַד שְׁטַעוּנָה כְּלִי: ז) וְנִסְכּוֹ. יי: בְּקֹדֶשׁ הַסֵּךְ. על המזבח יתנסכו: נֶסֶךְ שֶׁכֶר. יין המִשְׁכֵּר פָּרַט לִיָּן מִגְתוֹ: ח) רִיחַ נִיחַח. נחת רוח לְפָנֵי שְׁאֵמְרָתִי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי:

לימי המלואים, וכאן צוה לדורות: ס סֶלֶת לְמִנְחָה. מִנְחַת נִסְכִּים: ו) הָעֵשִׂיָה בְּהָר סִינִי. כְּאֹתָן שְׁנַעֲשׂוּ בִימֵי הַמְּלֹאִים. דְּבָר אַחַר הָעֵשִׂיָה בְּהָר סִינִי, הַקִּישׁ עוֹלֵת תְּמִיד לְעוֹלֵת הַר סִינִי אוֹתָהּ שְׁנַתְקַרְבָּה לְפָנֵי מִתָּן

תפסיד רס"ג

מן אלבר עשרין. סמד מלתות
בדהן ומזאגהם: (י) דיאלך
קרבאן סבת בסבת. מע
אלקרבאן אלדאים ומזאגה:
(יא) ופי רוס שהורפם. קרבו
קרבאן צעידה ללה. רתין מן
אלבקר וכפשא. וסבעה
חמלאן בני סנה צחאחא:
(יב) ותילאתיה עשור מן אלבר.
סמד מלתות בדהן לכל רת.
ועשרין לאלכפש: (יג) ועשר
לכל חמל כדאך. אלצעידה

וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֹלֶת מִנְחָה
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: וּבִיּוֹמָא
דְּשַׁבְּתָא. תְּרִין אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁלָמִין.
וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין. סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא
בְּמִשַׁח וְנִסְכֵיהּ: **עֶלְת שַׁבַּת**
בְּשַׁבְּתוֹ עַל-עֶלְת הַתָּמִיד
וְנִסְכֵיהּ: עֶלְת שַׁבָּא תַתְּעֵבִיד בְּשַׁבָּא.
עַל עֶלְת תְּדִירָא וְנִסְכֵיהּ: **פ**
וּבְרָאשֵׁי חַדְשֵׁיכֶם

תִּקְרִיבוּ עֲלֶיהָ לִיהוּזָה פְּרִים בְּנֵי-בֶקֶר שְׁנַיִם
וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:
וּבְרִישֵׁי יְרַחֲכֹון. תִּקְרִיבוּן עֲלֶתָא קָדָם יי. תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי תְּרִין וּדְכַר חַד.
אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא שִׁבְעָא שְׁלָמִין: **וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים סֹלֶת**
מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְאֵיל הָאֶחָד: וּתְלָתָא
עֶשְׂרֹנִין. סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח. לְתוֹרָא חַד. וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין.
סוּלְתָא מִנְחָתָא דְּפִילָא בְּמִשַׁח. לְדְכָרָא חַד: **וְעֶשְׂרֹן עֶשְׂרֹן**
סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד עֲלֶיהָ

— רס"י —

י עלת שבת בשבתו. ולא עולת שבת זו
בשבת אחרת. הרי שלא הקריב בשבת זו
שומע אני יקריב שתים לשבת הבאה.
תלמוד לומר בשבתו, מגיד שאם עבר יומו
בטל קרבנו: על עלת התמיד. אלו מוספין,
לבד אותן שני כבשים שלעולת התמיד.
ומגיד שאין קרבין אלא בין שני התמידין, וכן
בכל המוספין נאמר על עולת התמיד
לתלמוד זה: יז ושלשה עשרונים. כמשפט
נסכי פֶּר, שכן הן קצובין בפרשת נסכים:

תפסיר רס"ג

אלמקבולה אלמרצ'ייה ללה: (יד) ומזאגהם. יפון נצף קסט לכל ת'ור. ותלת' קסט לאלכבש. ורבע קסט. לאלחמל מן אלשראב. הדיא קרבאן שחר בשחר. לשהור אלסנה: טו) ועתוד מן אלמאעז ד'כזה ללה. מע קרבאן אלדאים. יקרב דיאלד ומזאגה: טז) ופי אלשהר אלואול. פי אליום אלדאבע עשר מנה. פסחא ללה: יז) ופי אליום אלכיאמס עשר מנה חג. סבעה אייאם

רֵיחַ נִיחַח אִשָּׁה לִיהוָה:
וְעִשְׂרוֹנָא עִשְׂרוֹנָא. סולתא מנחתא
דפילא במשת. לאמרא חד. עלתא
לאתקבלא ברעוא. קורבנא קדם יי:
וְנִסְכֵיהֶם חֲצֵי הַהֵיזֵק יִהְיֶה
לְפָר וּשְׁלִישֵׁת הַהֵיזֵק לְאֵיל
וּרְבִיעֵת הַהֵיזֵק לְכֹפֶשׂ יִזֵּן
זֹאת עֲלֵת חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ
לְחֹדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וְנִסְכֵיהוֹן. פלגות
הינא יהי לתורא ותלתות הינא לדכרא.

וּרְבִיעוֹת הֵינָא. לאמרא חמרא. דא עלת ריש ירחא באתחדתותיה. פן
לְכָל רִישֵׁי יְרַחֵי שָׁתָא: טו) וּשְׁעִיר עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת
לִיהוָה עַל-עֲלֵת הַתָּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: וצפיר בר
עזין חד. לחטתא קדם יי. על עלת תדירא. יתעביד ונספיה:
וּבְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת

עֶשֶׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ פֶּסַח לִיהוָה: וּבִירְחָא קדמאה. בארבעת
עֶשְׂרָא. יומא לירחא. פסחא קדם יי: וּבַחֲמִשָּׁה עֶשֶׂר יוֹם
לְחֹדֶשׁ הַזֶּה חֵג שִׁבְעַת יָמִים מִצֹּת יֹאכְלוּ:

— רס"י —

שאין בו ידיעה לא בתחלה ולא בסוף. שאין
מכיר בחטא אלא הקדוש ברוך הוא בלבד,
ושאר השעירין למדין ממנו. ומדרשו באגדה
אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו פפרה עלי
על שמעטתי את הירח: על עלת התמיד
יעשה. כל הקרבן הזה: ונסכו. אין ונסכו

יה זאת עלת חודש בחודשו. שאם עבר יומו
בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין: טו) ושעיר
עזים וגוי. כל שעירי המוספין באין לכפר על
טמאת מקדש וקדשיו. הכל כמו שמפורש
במס' שבויעות (דף ט, ב). ונשתנה שעיר ראש
חודש שנאמר בו לה, ללמדך שמכפר על

וּבַחֲמִישֵׁת עֶשְׂרָא יוֹמָא. לִירְחֵא הָרִין
 חָגָא. שְׁבַעַא יוֹמִין. פְּטִירָא יִתְאַכִּיל:
יח בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־
קֹדֶשׁ כָּל־מְלֹאכֶת עֲבֹדָה
לֹא תַעֲשׂוּ: בְּיוֹמָא קִדְמָאָה מְעַרַע
 קִדִּישׁ. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן:
יט וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה עִלָּה
לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־בֶקֶר
שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד וְשִׁבְעָה
כִּבְשִׂים בְּנֵי שְׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּתְקַרְבוּן
 קוֹרְבָנָא עֲלֵתָא קָדֶם יי. תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי. תְּרִין וּדְכָר חֵד. וְשִׁבַּעַא אֲמָרִין
 בְּנֵי שְׁנָא. שְׁלֵמִין יְהוֹן לְכוּן: כ וּמִנְחַתֶּם סֹלֶת בָּלוּלָה
בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לֶפֶר וּשְׁנַיִ עֶשְׂרֹנִים
לְאֵיל תַּעֲשׂוּ: וּמִנְחַת־הוֹן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח. תִּלְתָּא
 עֶשְׂרֹנִין לְתוֹרָא. וּתְרִין עֶשְׂרֹנִין. לְדְכָרָא תַעֲבֹדוּן: כא עֶשְׂרֹן
עֶשְׂרֹן תַּעֲשֶׂה לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת
הַכִּבְשִׂים: עֶשְׂרֹנָא עֶשְׂרֹנָא תַעֲבִיד. לְאֲמָרָא חֵד. בֵּן לְשִׁבַּעַא
 אֲמָרִין: כב וּשְׁעִיר חַטָּאת אֶחָד לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

— רס"י —

מוסב על השעיר, שאין נסכים לחטאת: בנגד אברהם, שנאמר (בראשית יח, ז) ואֵל
 יס כל מלאכת עבדה. אפלו מלאכה הבקר רץ אברהם: ואיל. בנגד אילו
 הצריכה לכם, כגון דבר האבד המתרת בלולו שלמועד אטורה ביום טוב: יט פרים.
 (בראשית ג, ט) והכשבים הפריד יעקב. ביסודו

תפסיר רס"ג

כג) מא כִּלְאֵי קִרְבָּאן אֱלֹגֵי־דָאָה. וְקִרְבָּאן אֱלֹדָאִים אֱלֹת־אֲנִי. תִּקְרְבוּ הַדָּה: כד) וּמִתְלָהָא קִרְבוּ פִי כָּל יוֹם מִן אֲלֻסְבַּעַה אֱלֹאֲיִיאַם. קִרְבָּאנָא מִקְבֹּלָא מִרְצִיָּיא לָלֵה. מַעַ אֲלֻקִּרְבָּאן אֱלֹדָאִים. יִקְרַב דִּיאֲלֻךְ וּמִזְאָגָה: כה) וְפִי אֲלִיוֹם אֲלֻסְאֲבַעַ. אֲסַם מִקְדַּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְדָּה מִכֶּסֶב לֹא תַעֲמִלוּ: כו) וְפִי יוֹם אֲלֻכְפוּר. פִּי תִקְרִיבְכֶם. בְּרָא גְדִידָא לָלֵה. בַּעַד אֲסַאבִּיעֵכֶם אֲסַם מִקְדַּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְדָּה מִכֶּסֶב לֹא תַעֲמִלוּ: כז) וְקִרְבוּ צְעִידָה. מִקְבֹּלָה

וּצְפִירָא דְחֻשְׁתָּא חַדָּה לְכַפָּרָא עֲלֵיכּוֹן:
כג מִלְּבַד עֲלֵת הַבֶּקֶר אֲשֶׁר
 לְעֵלֵת הַתָּמִיד תַּעֲשׂוּ אֶת־
 אֱלֹהִים: בָּר מַעֲלֵת צִפְרָא. דְּהִיא עֲלֵת
 תְּדִירָא. תַּעֲבֹדוּן יְת אֵלִין: כד **כָּאֱלֹהִים**
תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם שְׁבַעַת יָמִים
לֶחֶם אִשָּׁה רֵיח־נִיחֻחַ
לִיהוּהָ עַל־עוֹלֵת הַתָּמִיד
יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ: כָּאֵלִין. תַּעֲבֹדוּן
 לַיּוֹמָא שְׁבַעַת יוֹמִין. לֶחִים. קוֹרְבָּן
 דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדַם יְיָ. עַל עֲלֵת
 תְּדִירָא. יַתְעַבִּיד וְנִסְכֵּיהָ: כה **וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־**
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מִלְּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:
 וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה. מְעַרַע קֹדִישׁ יְהִי לְכוּן. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחָן לֹא
 תַעֲבֹדוּן: ס **כָּו** וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה
חֲדָשָׁה לִיהוּהָ בְּשִׁבְעַת־יָכֶם מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה
לָכֶם כָּל־מִלְּאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וּבַיּוֹמָא דְּבִכּוּרֵי־א.
 בְּקִרְוִיכּוֹן. מִנְחָתָא חֲדָתָא קָדַם יְיָ. בַּעֲצֵרְתְּכוּן. מְעַרַע קֹדִישׁ יְהִי לְכוּן.
 כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחָן לֹא תַעֲבֹדוּן: כז **וְהַקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ**

— כש"י —

קרוי בכורי קציר חטים על שם שתי הלחם, שהם ראשונים למנחת חטים הבאים מן החדש:

שֶׁלְרַבִּי מִשָּׁה הַדְרָשָׁן רְאִיתִי זֹאת: כז **כָּאֱלֹהִים תַּעֲשׂוּ לַיּוֹם.** שְׁלֹא יְהִיו פּוֹחֲתִין וְהוֹלְכִין בְּפִרְיֵי הַחֹג: כו **וּבַיּוֹם הַבְּפוּרִים.** חֹג הַשְּׁבוּעוֹת

תפסיד רס"ג

מִרְצִייה לָלֶה. רִתִּין מִן אֲלֶבֶקֶר
 וְכַבְשָׂא. וְסַבְעָה חֲמִלָאן בְּנֵי
 סְנֵה: כח) וּמַעֲהָם מִן אֲלֶבֶר.
 סְמֵד מִלְתוֹת בְּדָהוּ. תִּלְאֲתִיה
 עֲשׂוֹר לְכָל רִתִּי. וְעֲשְׂרִין
 לֵאלֶבֶשׁ: כט) וְעֵשֶׂר לְכָל חֲמֵל
 מִן אֲלֶסְבַּעַה: לו) וְעֵתוֹד מִן
 אֲלִמְאֵעֻז. לִיסְתַּגְּפֵר עֲנַכֶּם:
 לא) מֵא כִּלְא קֶרְבָּאן אֲלִדְאִים.
 וּבְרָה תִקְרָבוּ דְאֵלֶךְ. וְצַחְחָחָא
 תְּכוּן לָכֶם וּמִזְאֲגָהָא: כט א) וְפִי
 אֲלִיּוֹם אֲלֵאוּל מִן אֲלִשְׁהֵר
 אֲלֶסְאֲבַע. אֶסֶס מְקֻדֶס יִכּוֹן

נִיחַח לִיהוָה פְּרִים בְּנֵי־
 בָּקָר שְׁנַיִם אֵיל אֶחָד
 שִׁבְעָה כִבְשִׁים בְּנֵי שְׁנֵה:
 וּתְקָרְבוּן עֲלֵתָא. לֵאתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדֶם
 יי. תֹּרִי בְּנֵי תֹרִי. תְּרִין דְּכָר חַד. שִׁבְעָא
 אֲמָרִין בְּנֵי שְׁנָא: כח) וּמִנְחָתֶם
 סֶלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה
 עֶשְׂרִים לְפָר הָאֶחָד שְׁנֵי
 עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד:
 וּמִנְחָתְהוֹן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחָ. תִּלְתָּא

עֲשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא חַד. תְּרִין עֲשְׂרוֹנִין. לְדַכְרָא חַד: כט) עֲשְׂרוֹן
 עֲשְׂרוֹן לְכַבֶּשׂ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכִּבְשִׁים: עֲשְׂרוֹנָא
 עֲשְׂרוֹנָא. לְאֲמָרָא חַד. בֵּן לְשִׁבְעָא אֲמָרִין: ל) שְׁעִיר עֲזִים אֶחָד
 לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: צִפִּיר בַּר עֲזִין חַד. לְכַפְּרָא עֲלֵיכֶן:
 מִלְּבָד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתוֹ תַעֲשׂוּ תְּמִימִם
 יְהִיוּ לָכֶם וְנִסְפִיָּהֶם: בָּר מַעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחָתֶיהָ תַעֲבֹדוּן.
 שְׁלֵמִין יְהוֹן לְכוּן וְנִסְפִיָּהוֹן: פ) בְּסִפְרֵי תִימֹן כֹּט א) וּבַחֹדֶשׁ
 הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם
 כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה

— רש"י —

לא תמימים יהיו לכם ונספיהם. אף הנסכים יהיו תמימים. למדו רבותיננו מכאן שהיין
 שהעלה קמחין פסול לנסכים:

תפסיר רס"ג

יְהִי לָכֵם: וּבִירְחֵא שְׁבִיעָא בְּחַד
 לִירְחֵא. מְעַרַע קְדִישׁ יְהִי לְכוּן. כָּל
 עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן. יוֹם יִבְבֵּא יְהִי
 לְכוּן: ^ב וְעֲשִׂיתֶם עִלָּה לְרִיחַ
 נִיחַח לִיהוָה פֶּר בֶּן־בְּקָר
 אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים
 בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה תְּמִימִם:
 וְתַעֲבֹדוּן עֲלֵתָא. לְאֵתִקְבְּלָא בְּרַעוּא
 קָדָם יי. תוֹר בֶּר תוֹרִי. חַד דְּכַר חַד.
 אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעַה שְׁלָמִין:
 וּמִנְחָתָם סֹלֶת בָּלוּלָה
 בְּשֶׁמֶן שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים

לָכֵם. כָּל צְנֻעָה מִכֶּסֶב לֹא
 תַעֲמִלוּ. וַיּוֹם גְּלִבָּה יִכּוֹן לָכֵם:
 (ב) וְקָרְבוּ צְעִידָה. מִקְבֹּלָה
 מִרְצִייה לָלֶה. רִתִּיא וְאַחֲדָא
 וְכַבְשֵׂא. וְסַבְעָה חֲמֵלָאן בְּנֵי
 סָנָה צְחֵאחֵא: (ג) וּמַעֲהֶם מִן
 אֲלֶבֶר. סָמֵד מִלְתוֹת בְּדָהן.
 תִּלְאֲתִיה עֶשׂוֹר לְאֲלֶרֶת.
 וְעֶשְׂרִין לְאֲלֶכְבֶּשׂ: (ד) וְעֶשֶׂר לְכָל
 חֲמֵל מִן אֲלֶסְבַּעַה: (ה) וְעֵתוֹד מִן
 אֲלִמְאֵצוּ לְאֲלֶדְפוּה. לִיסְתַּגְּפֹר
 עֲנָכֶם: (ו) מָא כִּילָא קָרְבָּאן אֵלִי
 שְׁהַר וּבְרָה. וְקָרְבָּאן אֲלֶדְאִים
 וּבְרָה. וּמִזְאָגָהֶם כְּאֲלֶסְבִּיל.
 מִקְבֹּל מִרְצִי קָרְבָּאן לָלֶה:

לְפָר שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל:
 בְּמִשַׁח. תִּלְתָּא עֶשְׂרֹנִין לְתוֹרָא. תְּרִין עֶשְׂרֹנִין לְדְכָרָא:
 וְעֶשְׂרוֹן אֶחָד לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד לְשִׁבְעַת הַכְּבָשִׂים:
 וְעֶשְׂרוֹנָא חַד. לְאִמְרָא חַד. בֶּן לְשִׁבְעָא אִמְרִין: ^ה וְשְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד חֲטָאת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם: וְצִפִּיר בֶּר עִזִּין חַד חֲטָתָא.
 לְכַפֵּרָא עֲלֵיכוּן: ^ו מִלְּבַד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ
 וְעֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפִיהֶם כְּמִשְׁפָּטִים
 לְרִיחַ נִיחַח אִשָּׁה לִיהוָה: בֶּר מַעֲלַת יִרְחֵא וּמִנְחָתָהּ.
 וְעֲלֵת תְּדִירָא וּמִנְחָתָהּ. וְנִסְפִיהוֹן כְּדַחֲזִי לְהוֹן. לְאֵתִקְבְּלָא בְּרַעוּא.

— רס"י —

כָּפֶן וּמִלְּבַד עֲלֵת הַחֹדֶשׁ. מוֹסְפֵי רֵאשׁ חֹדֶשׁ שְׁהוּא בְּיוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה:

תפסיד רס"ג

(ז) ופי אלעאשר מנה. אסם
מקדס יכון לכם. ואגיעו
אנפסכם. וכל עמל לא תעמלו:
(ח) וקרבו צעידה ללה מקבול
מרצי. רת"א ואחדא וכבשא.
וסבעה חמלאן בני סנה.
צחאחא תכון לכם: (ט) ומעיהם
מן אלבר. סמד מלתות בדהן.
ת'לאתיה עשור לאלדת'.
ועשרין לאלכבש: (י) ועשר לכל
חמל מן אלסבעה: (יא) ועתוד
מן אלמאעז לאלד' פנה. מא

קורבנא קדם יי: ס וּבְעֵשׂוֹר^ו
לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא־
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעֲנִיתֶם
אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל־מְלֹאכֶה
לֹא תַעֲשׂוּ: וּבַעֲשָׂרָא לִירְחָא
שְׁבִיעָאָה הַדִּין. מְעַרַע קַדִּישׁ יְהִי לְכוּן.
וּתְעַנּוּן יַת נַפְשֹׁתְכוּן. כָּל עֲבִידָא לֹא
תַעֲבֹדוּן: ^ח וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ
לִיהוֹה רֵיחַ נִיחַח פֶּר בֶּן־

בְּקָר אֶחָד אֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעָה
תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּתְקַרְבוּן עֲלֶתָא קָדָם יי לְאֶתְקַבְּלָא
בְּרַעוּא. תּוֹר בֶּר תּוֹרִי. חַד דְּכֵר חַד. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעָא. שְׁלֵמִין
יְהוּן לְכוּן: ^ט וּמִנְחָתָם סֵלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן שְׁלֹשָׁה
עֶשְׂרֹנִים לְפָר שְׁנַי עֶשְׂרֹנִים לְאֵיל הָאֶחָד:
וּמִנְחָתָהוּן. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח. תְּלָתָא עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא. תְּרִין
עֶשְׂרוֹנִין. לְדִכְרָא חַד: ^ז עֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לְכֶבֶשׂ הָאֶחָד
לְשַׁבְּעַת הַכְּבָשִׂים: עֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא. לְאִמְרָא חַד. כֵּן
לְשַׁבְּעָא אִמְרִין: ^י שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלְּבַד
חֲטָאת הַכֹּפָרִים וְעֲלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהֶם:

— כס"י —

יא מִלְּבַד חֲטָאת הַכֹּפָרִים. שְׁעִיר הַנֶּעֱשָׂה
בְּפָנִים הָאִמּוֹר בְּאֶחְרֵי מוֹת, שְׁגָם הוּא חֲטָאת:
וְעֲלֹת הַתְּמִיד. וּמִלְּבַד עוֹלֹת הַתְּמִיד תַּעֲשׂוּ
עוֹלוֹת הַלְלוּ: וְנִסְכֵיהֶם. מוֹסֵב עַל הַמוֹסְפִין
הַכְּתוּבִים וְעַל תַּעֲשׂוּ וְהוּא לְשׁוֹן צוּוֵי מִלְּבַד
עוֹלֹת הַתְּמִיד וּמִנְחָתָהּ תַּעֲשׂוּ אֶת אֵלֶּה

תפסיר רס"ג

כִּי־לֹא דִּבְרוּהוּ אֱלֹהֵי־פְרָאן וְקִרְבָּאן
אֱלֹדֵאִים. וּבְרָהָא וּמִזְאָגָהָא:
יב) וְפִי אֱלֹהִים אֲלִכֵּיאֲמַס עֵשֶׂר
מִן אֱלֹשֶׁהָר אֲלִסְאֲבַע. אַסַּם
מִקְדָּס יִכּוֹן לָכֶם. כָּל צְנַעְהִי
מִכִּסֵּב לֹא תַעֲמִלוּ. וְחָגוּ חָג לִלְהָ
סַבְעָה אֵיִיאַם: יג) וְקִרְבּוֹ
צְעִידָה. קִרְבָּאֲנָא מִקְבּוּלָא
מִרְצִיא לִלְהָ. תִּלְאֲתִיהִ עֵשֶׂר
רִתִּי מִן אֲלַבְקָר וְכַבְשִׁין.
וְאַרְבַּעֵה עֵשֶׂר חֲמֹל בְּנֵי סִנְהָ
צְחָחָא: יד) וּמַעֲדָם מִן אֲלַבְר.
סָמַד מִלְתּוֹת בְּדָהוּן. תִּלְאֲתִיהִ
עֵשׂוֹר. לְכֹל רִתִּי מִן
אַלְתִּילְאֲתִיהִ עֵשֶׂר. וְעֵשֶׂרִין לְכֹל

צִפִּיר בַּר עֲזִיז חַד חֲטָא. בַּר. מַחֲטָאֵת
כְּפֹרִיא וְעֹלֵת תְּדִירָא. וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵיהוֹן:

ס שְׁבִיעֵי תִימֵן בְּסִפְרֵי

(שביעי)

יב) וּבַחֲמִשָּׁה עֵשֶׂר יוֹם
לְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־
מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְחַגְתֶּם חָג לִיהוָה שְׁבַעַת

ימֵים: וּבַחֲמִישֶׁת עֵשְׂרָא יוֹמָא לִירְחָא
שְׁבִיעָאָה. מְעַרַע קֹדִישׁ יִהְיֶה לְכוֹן. כָּל
עֲבִידַת פּוֹלְחֵן לֹא תַעֲבֹדוּן.

וְתִיחְגוּן חָגָא קֹדֶם יִי שְׁבַעַא יוֹמִין: יג) וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה
רִיחַ נִיחַח לִיהוָה פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁלֹשָׁה עֵשֶׂר
אֵילִם שְׁנַיִם כַּבָּשִׁים בְּנֵי־שֵׁנָה אַרְבַּעַה עֵשֶׂר
תְּמִימִם יִהְיוּ: וְתִקְרְבוּן עֲלֶתָא. קוֹרְבָן דְּמַתְקַבֵּל בְּרַעֲוֵא קֹדֶם יִי.
תּוֹרֵי בְּנֵי תּוֹרֵי. תִּלְתַּת עֵשֶׂר דְּכִרִין תְּרִין. אֲמֵרִין בְּנֵי שְׁנָא אַרְבַּעַת עֵשֶׂר
שְׁלֵמִין יְהוֹן: יד) וּמִנְחָתָם סֵלֶת בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן
שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִים לֶפֶר הָאֶחָד לְשֹׁלֶשֶׁה עֵשֶׂר
פָּרִים שְׁנַיִם עֶשְׂרִים לְאֵיל הָאֶחָד לְשְׁנַיִם הָאֵילִם:

— רש"י —

מוֹסְבִים עַל הַתְּמִיד וְאֵינָן לְשׁוֹן צְוּוּי.
שְׁהָרֵי נִסְכֵיהֶם שְׁלֵמוֹסִפִין כְּתוּבִין לְעֶצְמָן
בְּכָל יוֹם וְיוֹם:

וְנִסְכֵיהֶם. וְכֹן כָּל וְנִסְכֵיהֶם הָאֲמֹרִים
בְּכָל הַמוֹעֲדוֹת חוּץ מִשְׁלֵקְרַבְנוֹת הַחָג
שְׁכָל וְנִסְכָּה וְנִסְכֵיהֶם וְנִסְכֵיהֶם שְׁבָהָם

וּמִנְחָתָהּ־זֶה. סוּלְתָא דְפִילָא בְּמִשַׁח. תִּלְתָּא
 עֶשְׂרוֹנִין לְתוֹרָא חַד. לְתִלְתָּ עֶשֶׂר תּוֹרִין.
 תְּרִין עֶשְׂרוֹנִין לְדַכְרָא חַד. לְתְרִין דְּכִרִין:

טו **וְעֶשְׂרוֹן עֶשְׂרוֹן לִכְבֹּשׁ**
הָאֶחָד לְאַרְבַּעַה עֶשֶׂר

כְּבָשִׁים: וְעֶשְׂרוֹנָא עֶשְׂרוֹנָא. לְאִמְרָא
 חַד. בֵּן לְאַרְבַּעַת עֶשֶׂר אִמְרִין:

טז **וְשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת**
מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתָּמִיד

מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וְצִפִּיר בַּר עִזִּין

תפסיד רס"ג
 כבש מן אלכבשין: טו) ועשר
 לכל חמל מן אלארבעה עשר:
 טז) ועתוד מן אלמאעז
 לאלד' כוה. סוא קרבאן
 אלדאים. ובריה ומזאגה: יז) ופי
 אליום אלתיאני. אתני עשר
 רת' מן אלבקר וכבשין.
 וארבעה עשר חמל. בני סנה
 צחאחא: יח) ובריה ומזאגהם.
 לאלדת' ות' ואלכבאש
 ואלחמלאן. באחצאיהם עלי'
 אלסביל: יט) ועתוד מן
 אלמאעז לאלד' כוה. סוא

חד חטתא. בר מעלת תדירא. מנחתה ונסכה: ס **וּבַיּוֹם הַשְּׁנִי**

פְּרִים בְּנֵי-בֶקֶר שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם
כְּבָשִׁים בְּנֵי-שֵׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבַיּוֹמָא

תננא. תורי בני תורי. תרי עשר דכרין תרין. אמרין בני שנה.
 ארבעת עשר שלמין: יח **וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים**

לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: וּמִנְחָתָהּ־זֶה
 וְנִסְכֵיהוֹן. לְתוֹרִי. לְדַכְרִי וּלְאִמְרִי. בְּמִנְיַנְיָהּ־זֶה כְּדַחֲזִי:

יט **וְשְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֲלֵת**

— רס"י —

תשעים ושמונה קללות שבמשנה תורה. בשני
 נאמר ונסכיהם על שני תמידי היום ולא שנה
 הלשון אלא לדרוש, כמו שאמרו רבותינו
 זכרונם לברכה בשני ונסכיהם, בששי ונסכיה,
 בשביעי כמשפטם, מ"ם יו"ד מ"ם, הרי כאן
 מים, רמו לנסוף הפנים מן התורה ברוג:

יס ומנחתם ונסכיהם לפרים. פרי החג
 שבעים הם. כנגד שבעים אמות שמתמעטים
 והולכים, סימן כליה להם, ובימי המקדש היו
 מגיזין עליהם מן היסורין: **וְלִכְבָּשִׁים.** כנגד
 ישראל שנקראו (ימ"כ נ, יז) שזה פזורה, והם
 קבועים ומנינם תשעים ושמונה לכולות מהם

תפסיר רס"ג

קרבאן אלדאים. ופרהם
 ומזאגהם: (כ) ופי אליום
 אלת'אלת' אחדי עשר רת'
 וכבשין. וארבעה עשר חמל.
 בני סנה צחאחא: כא) ופרהם
 ומזאגהם. לאלדת'ות'
 ואלכבאש ואלחמלאן.
 באחצאיהם עלי אלסביל:
 (כב) ועתוד לאלד'כנה. סוא
 קרבאן אלדאים. ופרה
 ומזאגה: (כג) ופי אליום
 אלארבע. עשרה רת'ות'
 וכבשין. וארבעה עשר חמל.
 בני סנה צחאחא: כד) ופרהם
 ומזאגהם. לאלדת'ות' ואל'
 כבאש ואלחמלאן. באחצאיהם
 עלי אלסביל: כה) ועתוד מן

הַתָּמִיד וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפֵיהֶם:

וַצִּפִּיר בַּר עֲזִין חֵד חֲטָא. בַּר מַעֲלַת

תְּדִירָא. וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפֵיהוֹן: ס

בְּוִיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּרִים

עֲשֵׂתִי-עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם

כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה

עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבִיּוֹמָא תְּלִיתָאָה.

תּוֹרֵי חֵד עֶשֶׂר דְּכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי

שָׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשֶׂר שְׁלֵמִין:

כֹּה וּמִנְחֹתָם וְנִסְפֵיהֶם

לְפָרִים לְאֵילִם וְלְכַבָּשִׂים

בְּמִסְפָּרָם כַּמְשֻׁפֵּט: וּמִנְחֹתֶיהוֹן

וְנִסְפֵיהוֹן. לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַנְיָהוֹן כְּדַחֲזִי: כב

חֲטָאֵת אֶחָד מִלְּבַד עֲלַת הַתָּמִיד וּמִנְחֹתֶיהָ

וְנִסְפָּהָ: וַצִּפִּירָא דְּחֲטָא חֵד. בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא. וּמִנְחֹתֶיהָ וְנִסְפָּהָ:

ס בְּוִיּוֹם הַרְבִּיעִי פְּרִים עֶשֶׂר אֵילִם שְׁנַיִם

כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם: וּבִיּוֹמָא

רְבִיעָאָה. תּוֹרֵי עֶשֶׂר דְּכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא. אַרְבַּעַת עֶשֶׂר

שְׁלֵמִין: כד מִנְחֹתָם וְנִסְפֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם

וְלְכַבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמְשֻׁפֵּט: מִנְחֹתֶיהוֹן וְנִסְפֵיהוֹן.

לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַנְיָהוֹן כְּדַחֲזִי: כה

וְשֵׁעִיר-עֲזִים

תפסיד רס"ג

אלמאעז לאלד'כזה. סוא
 קרבאן אלדאים. וברה
 ומזאגה: כו) ופי אליום אל'
 כאמס. תסעה רתיות' וכבשין.
 וארבעה' עשר חמל. בני סנה
 צחאחא: כז) וברהם ומזאגהם.
 לאלדתיות' ואלכבאש ואל'
 חמלאן. באחצאיהם עלי' אל'
 סביל: כח) ועתוד לאלד'כזה. סוא
 קרבאן אלדאים. וברה ומזאגה:
 כט) ופי אליום אל'סאדס.
 ת'מאניה רתיות' וכבשין.
 וארבעה' עשר חמל בני סנה
 צחאחא: ל) וברהם ומזאגהם.
 לאלדתיות' ואלכבאש ואל'
 חמלאן. באחצאיהם עלי' אל'סביל:

אֶחָד חֲטָאת מִלֶּבֶד עֲלֵת
 הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
 וּצְפִיר בֶּרַעֲזִין חֵד חֲטָתָא. בֶּרַע מְעֵלֶת
 תְּדִירָא. מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס
 וּבֵיּוֹם
 הַחֲמִישִׁי פָּרִים תִּשְׁעָה
 אֵילִם שְׁנַיִם כֶּבֶשִׂים
 בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר
 תְּמִימִם: וּבֵיּוֹמָא חֲמִישָׁאָה. תּוֹרִי
 תִּשְׁעָא דְכַרִּין תְּרִין. אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא:
 אַרְבַּעַת עֶשֶׂר שְׁלָמִין: כז) וּמִנְחָתָם
 וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים לְאֵילִם
 וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט:

ומנחתהון ונספיהון.
 לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי: כח) וישעיר חטאת
 אֶחָד מִלֶּבֶד עֲלֵת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ:
 וּצְפִירָא דְחֲטָתָא חֵד. בֶּרַע מְעֵלֶת תְּדִירָא. וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: ס
 כט) וּבֵיּוֹם הַשְּׁשִׁי פָּרִים שְׁמוֹנָה אֵילִם שְׁנַיִם
 כֶּבֶשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבַּעַה עֶשֶׂר תְּמִימִם:
 וּבֵיּוֹמָא שְׁתֵּיתָאָה. תּוֹרִי תְּמַנְיָא דְכַרִּין תְּרִין. אֲמַרִין בְּנֵי שָׁנָא. אַרְבַּעַת
 עֶשֶׂר שְׁלָמִין: ל) וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם לְפָרִים
 לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: ומנחתהון
 ונספיהון. לתורי. לדכרי ולאמרי. במניניהון כדחזי:

תפסיר רס"ג

וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד

מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד

מִנְחָתָהּ וְנִסְכֶיהָ: וְצִפְרָא

דְּחַטָּתָא חַד. בְּרַ מַעְלַת תְּדִירָא, מִנְחָתָהּ

וְנִסְכָּהּ: ס לֵב וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

פְּרִים שְׁבַעַה אֵילִם שְׁנַיִם

כִּבְשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה אַרְבַּעַה

עֹשֶׂר תְּמִימִם: וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה.

תּוֹרֵי שְׁבַעַה דְּכַרִּין תְּרִין. אִמְרִין בְּנֵי

שָׁנָא, אַרְבַּעַת עֹשֶׂר שְׁלֹמִין:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכָּהֶם לְפָרִים לְאֵילִם וְלִכְבָּשִׂים

בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם: וּמִנְחָתָהוֹן וְנִסְכֵיהוֹן. לְתוֹרֵי. לְדַכְרֵי

וּלְאִמְרֵי. בְּמִנְיַנְיָהוֹן כְּדַחְזֵי לְהוֹן: לְדַ וְשִׁעִיר חַטָּאת אֶחָד

מִלֶּבֶד עֹלֹת הַתָּמִיד מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: וְצִפְרָא

דְּחַטָּתָא חַד. בְּרַ מַעְלַת תְּדִירָא, מִנְחָתָהּ וְנִסְכָּהּ: * ס לֵב בַּיּוֹם

הַשְּׁמִינִי עֹצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל-מְלֶאכֶת עֲבֹדָה

לֹא תַעֲשׂוּ: בַּיּוֹמָא תְּמִינָאָה. כְּנִישִׁין תְּהוֹן לְכוּן. כָּל עֲבִידַת פּוֹלְחָן

לֹא תַעֲבֹדוּן: לְדַ וְהִקְרַבְתֶּם עֲלֶיהָ אִשָּׁה רִיחַ נִיחָח

לא) ועתוד לאלד' כוה סוא קרבאן אלדאים ובראה ומזאגהא: לב) ופי אליום אלסאבע סבעה רתיות' ופבשין. וארבעה עשר חמל. בני סנה צחאחא: לג) וברדום ומזאגהם. לאלד' רת' ואלכבאש ואלחמלאן. באחצאיהם עלי' אלסביל: לד) ועתוד לאלד' כוה. סוא קרבאן אלדאים. וברה ומזאגה: לה) ופי אליום אלת' אמון. מכת' פי אלקדס יכון לקם. כל צנעה' מכסב לא תעמלו: לו) וקרבו צעידה.

* יזע פתחולים פפסור פכאן.

— רש"י —

שכל ימות הרגל הקריבו כנגד שבעים אמות וכשבאין ללכת, אמר להם המקום בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם:

לכ עצרת תהיה לכם. עצורים בעשית מלאכה. דבר אחר עצרת עצרו מלצאת. מלמד שטעוין לינה. ומדרשו באגדה לפי

תפסיד רס"ג

קרבאנא מקבולא מרצ"יא
 ללה . רת"א ואחדא וכפשא.
 וסבעה חמלאן. בני סנה
 צחאחא: לז) וברחא ומזאגהא.
 לאלרת' ואלכפש ואלחמלאן.
 באחצאיהם עלי אלסביל:
 לח) ועתוד לאלד'כזה. סוא
 קרבאן אלדאים. וברח
 ומזאגה: לט) הדיא מא תקרבו
 ללה פי אעיאדכם. מא כלא
 נדרכם ותברעכם. מן צואעד
 והדאיא. ומזאג וד'בח סלאמה:

לִיהוֹה פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד
 כִּבְשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה שְׁבַעַה

תְּמִימִם: וּתְקַרְבוּן עֲלֵתָא. קוּרְבַן
 דְּמִתְקַבַּל פֶּרְעוּא קָדָם יי. תוֹר חַד דְּכַר
 חַד. אִמְרִין בְּנֵי שָׁנָא שְׁבַעַה שְׁלָמִין:

וּמִנְחָתָם וְנִסְפֵיהֶם לַפֶּר
 לְאֵיל וְלִכְבָּשִׁים בְּמִסְפָּרָם

כַּמִּשְׁפָּט: מִנְחָתָהוֹן וְנִסְפֵיהוֹן. לְתוֹרָא
 לְדַכְרָא וּלְאִמְרֵי בְּמִנְיַיהוֹן פְּדַחֵי:

מפסיר לח וישעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפָּהּ: וְצִפְרָא דְּחֻטָּא חַד. בַּר מַעֲלַת תְּדִירָא.

וּמִנְחָתָהּ וְנִסְפָּהּ: לט) אֵלֶּה תַעֲשׂוּ לִיהוֹה בְּמוֹעֲדֵיכֶם
 לְבַד מְנַדְרֵיכֶם וְנִדְבַתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם

וְלִמְנַחֲתֵיכֶם וְלִנְסִפֵיכֶם וְלִשְׁלָמֵיכֶם: אֵלֶיךָ. תַעֲבֹדוּן
 קָדָם יי בְּמוֹעֲדֵיכֶם. בַּר מְנַדְרֵיכֶם וְנִדְבַתֵיכֶם. לְעֹלֹתֵיכֶם וְלִמְנַחֲתֵיכֶם.

— רס"י —

מאכילו קטניות, למחר מאכילו ירק, פוחת
 והולך כפרי החגי: לט אלה תעשו לה'
 במועדיכם. דבר הקצוב לחובה: לבד
 מנדריכם. אם באתם לדור קרבנות ברגל
 מצוה היא בידכם או נדרים או נדבות
 שגדרתם כל השנה תקריבום ברגל, שמא
 יקשה לו לחזור ולעלות לירושלים ולהקריב
 נדריו, ונמצא עובר בכל תאחר:

חסלת פרשת פינחס

לו פֶּר אֶחָד אֵיל אֶחָד. אלו כנגד ישראל.
 התעקבו לי מעט עוד. ולשון חבה הוא זה,
 כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם
 קשה עלי פרידתכם עקבו עוד יום אחד.
 משל למלך שעשה סעודה וכו', כדאיתא
 במסכת ספח (דף נב, ב) ובמדרש רבי תנחומא
 למדה תורה דרך ארץ, שמי שיש לו אכסנאי
 יום ראשון יאכילו פטומות, למחר מאכילו
 דגים, למחר מאכילו בשר בהמה, למחר

תפסיר דס"ג ולנספיכזן ולנכסת קודשיכזן:
 (ט) ת'ם קאל מוס' ל'בני ויאמר משה אל-בני ויאמר משה אל-בני
 אסראיל. כגמיע מא אמרה ישראל ככל אשר-צנה ישראל ככל אשר-צנה
 אללה בה:

יהוה את-משה: ויאמר משה לבני ישראל. ככל דפקיד יי ית

משה: פ פ פ

קטז פ'סוקים סימן כסלחזים

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם. אשר בחר, בנביאים טובים. ורצה
 בדבריהם, הנאמרים באמת. ברוך אתה יהוה. הפותר בתורה,
 במשה עבדו, וב'ישראל עמו. ובנביאי, האמת והצדק: (אמן)

הפטרה דפינתס

במלכים א' סימן י"ח

ויד-יהוה היתה אל-אליהו וישנס מתניו וירץ לפני
אחאב עד-באכה יזרעאלה: ורוח גבורא, מן קדם יי.
 הות, עם אליה. ווריו, חרציה. ורהט, קדם אחאב, עד דאתא, ליזרעאל:
ויגד אחאב לאיזבל את כל-אשר עשה אליהו ואת
כל-אשר הרג את-כל-הנביאים בחרב: וחוי אחאב,
 לאיזבל. ית כל דעבד, אליה. וית כל דקטל, ית כל נביי שקרא,
 בחרבא: **ותשלח איזבל מלאך אל-אליהו לאמר כה-**
יעשון אלהים וכה יוספון פי-כעת מחר אשים את-

נַפְשֵׁךָ כְּנֶפֶשׁ אֶחָד מֵהֶם: וּשְׁלַחַת אֵיזְבֵּל, אֲזַגְדָּא. לֹות אֵלֶיהָ,
 לְמִימְרָא. כְּדִין יַעֲבֹדֵן דְּחִלְתָּא, וּכְדִין יִיסְפֹן. אֵלֶהִין כְּעַדְנָא הַדִּין מְחַר,
 אֲשׁוּי ית נַפְשֵׁךָ. כְּנֶפֶשָׁא, דְּחַד מִנְהוּן: ד וַיֵּרָא וַיִּקַּם וַיֵּלֶךְ אֶל-נֶפֶשׁוֹ
 וַיֵּבֵא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לַיהוּדָה וַיִּנַּח אֶת-נַעֲרוֹ שָׁם: וַחֲזָא.
 וְקָם, וַאֲזַל לְשִׁיזְבָּא נֶפְשִׁיהָ. וְאַתָּא. לְבֵּאֵר שֶׁבַע, דְּלִשְׁבֵּט יְהוּדָה. וּשְׁבַק ית
 עוֹלִימִיָּה, תַּמָּן: ד וְהוּא-הֵלֶךְ בַּמִּדְבָּר דְּרַךְ יוֹם וַיֵּבֵא וַיֵּשֶׁב
 תַּחַת רְתֵם (כ' אחת) אֶחָד וַיִּשְׁאַל אֶת-נֶפֶשׁוֹ לָמוֹת וַיֹּאמֶר |
 רַב עֲתָה יְהוּהָ קַח נֶפְשִׁי כִּי-לֹא-טוֹב אֲנִי מֵאַבְתָּי: וְהוּא
 הֵלִיךְ בַּמִּדְבָּרָא, מֵהֵלֶךְ יוֹמָא. וְאַתָּא. וַיִּתִּיב. תַּחֲוֹת, רִתְמָא חַד. וּשְׂאִיל ית
 נֶפְשִׁיהָ, לְמַמְתָּא. וְאַמְרָא, סְגִי לִי אֲרַכָּא. עַד אַמְתִּי, אֲנָא מִטְרַף כְּדִין. כְּעַן
 יֵי, סַב נֶפְשִׁי אֲרִי לָא טַב אֲנָא, מֵאַבְתָּי: ד וַיֵּשְׁבֵב וַיֵּיֶשֶׁן תַּחַת
 רְתֵם אֶחָד וְהִנֵּה-זָה מִלְּאֲךָ נִגְעַע בּוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֲכֹל:
 וּשְׂכִיב, וּדְמוּךְ. תַּחֲוֹת, רִתְמָא חַד. וְהָא דִין מִלְּאַכָּא, קְרִיב בֵּיהָ. וְאַמְרָא
 לֵיהָ, קוּם אֲכֹל: ד וַיֵּבֵט וְהִנֵּה מִרְאֲשֹׁתָיו עֲגַת רִצְפִים וְעַפְפַּחַת
 מִים וַיֹּאכַל וַיֵּשֶׁת וַיֵּשֶׁב וַיֵּשְׁכַב: וְאַסְתִּכִּי. וְהָא אִיסְדוּהִי. חֲרָרָא
 מְעַפְפָּא, וְצִלּוּחִיתָא דְּמִיָּא. וְאַכַּל וּשְׁתִּי. וְתַב, וּשְׂכִיב: ד וַיֵּשֶׁב מִלְּאֲךָ
 יְהוּהָ | שְׁנִית וַיִּגְעַע-בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֲכֹל כִּי רַב מִמֶּךָ
 הֵדְרָךְ: וְתַב מִלְּאַכָּא דֵי תַנְיָנוֹת, וְקְרִיב בֵּיהָ. וְאַמְרָא, קוּם אֲכֹל. אֲרִי.
 סְגִי מְנַךְ, אֲזַרְחָא: ט וַיִּקַּם וַיֹּאכַל וַיֵּשֶׁתָּהּ וַיֵּלֶךְ בְּכַח | הָאֲכִילָהּ
 הֵהִיא אַרְבַּעַיִם יוֹם וְאַרְבַּעַיִם לַיְלָה עַד הָרַ הָאֱלֹהִים
 חֲרַב: וְקָם, וְאַכַּל וּשְׁתִּי. וַאֲזַל. בְּחִילָהּ, דְּאַכִּילְתָּא הֵהִיא. אַרְבַּעַיִן
 יַמְמִין, וְאַרְבַּעַיִן לַיְלָוֹן. עַד דְּאַתָּא. לְטוֹרָא דְּאַתְגְּלִי עֲלוּהִי יְקָרָא דֵינִי,
 לְחֹרֵב: ד וַיֵּבֵא-שָׁם אֶל-הַמְּעָרָה וַיִּלֵּן שָׁם וְהִנֵּה דְּבַר-יְהוּהָ

זלך הדקדוק: כ' כי-לא-טוב. תיבת 'כי' במקף, לא בתביר: ד עגת. הגימ'ל רפה:

אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־לָּךְ פֶּה אֱלֹהִים: וְעַל לְתַמָּן לַמַּעֲרָתָא, וּבַת
 תַּמָּן. וְהָא פְתַגְמָא דִּי, עֲמִיָּה. וַאֲמַר לִיה. מָא לָךְ פֶּא, אֱלֹהִים: ^ד וַיֹּאמֶר
 קִנָּא קִנָּאתִי לִיהוָה | אֱלֹהִים עֲבָאוֹת פִּי־עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב
 וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַאֲמַר קִנָּאָה
 קִנִּיתִי. קָדָם יי, אֱלֹהִים עֲבָאוֹת. אֲרִי שְׁבָקוּ קִימְךָ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. ית מדבְּחָךְ
 פִּגְרוּ. וְיַת נְבִיךָ, קִטְלוּ בְּחָרְבָא. וְאִשְׁתְּאַרִית אֲנָא, בְּלַחֲוִדִי. וּבְעוּ ית
 נַפְשִׁי, לְמַקְטְלִי: ^ב וַיֹּאמֶר עֵא וְעַמְדַת בְּהָרְ לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה
 יְהוָה עֵבֶר וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחֹזֶק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים
 לִפְנֵי יְהוָה לֹא בְרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ
 יְהוָה: וַאֲמַר. פּוֹק וּתְקוּם בְּטוּרָא, קָדָם יי. וְהָא יי מַתְגְּלִי. וּקְדָמוּהִי,
 מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא. מְפָרְקִין טוּרֵיָא וּמַתְבְּרִין בִּיפֵיא, קָדָם יי. לֹא
 בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא, שְׂכִינְתָא דִּי. וּבְתַר מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי רוּחָא,
 מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא. לֹא בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא, שְׂכִינְתָא דִּי:
^ג וְאַחַר הָרַעַשׁ אִישׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה וְאַחַר הָאֵשׁ קוּל
 דְּמַמָּה דְקָה: וּבְתַר מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי זִיעָא, מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי אִישְׁתָּא.
 לֹא בְּמִשְׁרֵית מְלֹאכֵי אִישְׁתָּא, שְׂכִינְתָא דִּי. וּבְתַר, מִשְׁרֵית מְלֹאכֵי
 אִישְׁתָּא. קַל דְּמִשְׁבָּחִין, בַּחֲשָׁא: ^ד וַיְהִי | בְּשִׁמְעַ אֱלֹהִים וַיִּלְט
 פָּנָיו בְּאַדְרֵתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֵד פֶּתַח הַמַּעֲרָה וְהִנֵּה אֱלֹהִים קוּל
 וַיֹּאמֶר מִה־לָּךְ פֶּה אֱלֹהִים: וְהוּא, כַּד שָׁמַע אֱלֹהִים. וּכְרַךְ אַפּוּהִי,
 בְּשׁוֹשְׁפִיָּה. וּנְפִק. וְקָם, בְּתַרְעַ מַעֲרָתָא. וְהָא עֲמִיָּה, קְלָא. וַאֲמַר. מָא לָךְ
 פֶּא, אֱלֹהִים: ^ה וַיֹּאמֶר קִנָּא קִנָּאתִי לִיהוָה | אֱלֹהִים עֲבָאוֹת
 פִּי־עֲזָבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֶיךָ הָרְסוּ
 וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֵב וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׁוּ

אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: וַאֲמַר קִנְיָהּ קִנִּיתִי. קָדַם יי, אֱלֹהֵי צְבָאוֹת. אָרִי
 שָׁבְקוּ קִימָךְ, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. יָת מַדְבַּחֶךָ פָּגְרוּ. וְיָת נְבִיֶךָ, קִטְלוּ בְּחֶרֶבָא.
 וְאִשְׁתְּאֲרִית אֲנָא, בְּלַחֲוֹדֵי. וּבַעֲוֹ יָת נַפְשִׁי, לְמַקְטְלִי: ^ט וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֵלָיו לֵךְ שׁוּב לְדַרְכֶּךָ מְדַבְּרָה דְּמִשְׁק וּבָאת וּמִשְׁחַת
 אֶת־חֲזָאֵל לְמַלְךְ עַל־אַרְס: וַאֲמַר יי, לִיָּהּ. אִיזִיל. תּוּב לְאוּרְחֶךָ,
 לְמַדְבַּר דְּמִשְׁק. וְתַהֲךְ. וְתַמְשַׁח יָת חֲזָאֵל. לְמַהוּי מַלְכָּא, עַל אַרְס:
^י וְאֵת יְהוּא בֶן־נַמְשִׁי תַמְשַׁח לְמַלְךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֵת־
 אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפְטַי מֵאֲבֵל מְחֹלָה תַמְשַׁח לְנַבִּיא תַחְתֶּיךָ:
 וְיָת, יְהוּא בַר נַמְשִׁי. תַמְשַׁח לְמַהוּי מַלְכָּא, עַל יִשְׂרָאֵל. וְיָת אֱלִישָׁע בַר
 שָׁפְטַי, מִמִּישַׁר מְחֹלָה. תַמְשַׁח לְמַהוּי נַבִּיא, תַחְתֶּיךָ: ^{יא} וְהָיָה הַנְּמַלֵּט
 מִחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית יְהוּא וְהַנְּמַלֵּט מִחֶרֶב יְהוּא יָמִית
 אֱלִישָׁע: וְיָהִי. דִּישְׁתִּיזַב. מִחֶרֶבָא דְּחֲזָאֵל, יִקְטֹל יְהוּא. וּדִישְׁתִּיזַב,
 מִחֶרֶבָא דִּיהוּא, יִקְטֹל אֱלִישָׁע: ^{יב} וְהִשְׁאֲרִיתִי בְּיִשְׂרָאֵל שְׁבַעַת
 אֲלָפִים כָּל־הַבְּרָכִים אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפָּה
 אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לּוֹ: וְאִשְׁאֲרַב בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁבַעַת אֲלָפִין. כָּל רַכְבֵּיא.
 דְּלֹא פָרְעָא, לְבַעֲלָא. וְכָל פָּמָא. דְּלֹא נָשִׁיק, לִיָּהּ: ^{יג} וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁם
 וַיִּמְצָא אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפְטַי וְהוּא חִרֵּשׁ שְׁנַיִם־עָשָׂר
 עָמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בְּשָׁנַיִם הָעָשָׂר וַיַּעֲבֹר אֵלָיו וַיֵּלֶךְ אֵלָיו
 וַיִּשְׁלַךְ אֶדְרֵתּוֹ אֵלָיו: וְאִזֹּל מִתַּמְנֵן. וְאִשְׁכַּח. יָת אֱלִישָׁע בַר שָׁפְטַי,
 וְהוּא רָדִי. תַרִי עֶסֶר פְּדַנִּין דְּתוֹרִיא, צְמִידִין קְדָמוּהִי. וְהוּא, בְּחַד מִתַּרִי
 עֶסֶר. וַעֲבַר אֵלָיָהּ, לְוֹתִיָּהּ. וּרְמָא שׁוֹשְׁפִיָּהּ, עֲלוּהִי: ^{יד} וַיַּעֲזֹב אֶת־
 הַבְּקָר וַיֵּרֶץ אַחֲרַי אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲשַׁקֶּה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי

וְזֶלְקֵן הַדְּקִדּוּק: ^ט אֲשַׁקֶּה־נָּא. הַשִּׁי"ן שׁוּא לְבַד וְהַשִּׁי"ן דְּגַשׁ, וְרַד"ק חוֹלֵק:

וְאֵלֶכָה אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מִה־עֲשִׂיתִי לָךְ:
 וּשְׂבַק יְתַ תּוֹרִיאַ. וּרְהִט, בְּתַר אֵלֶיָּהּ. וַאֲמַר. אֲשַׁק בְּעֵן, לְאָבָא וּלְאִמָּא.
 וְאַהֲדָ, בְּתַרְךָ. וַאֲמַר לִיהַ, אִיזִיל תּוּב. אֲרִי מָא עֲבַדִּית, לָךְ: כִּבּ וַיֵּשֶׁב
 מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־עֲמֹד הַבַּקָּר וַיִּזְבַּחַהוּ וּבְכֹלֵי הַבַּקָּר
 בְּשֵׁלֶם הַבֶּשֶׂר וַיִּתֵּן לְעַם וַיֹּאכְלוּ וַיִּקֶּם וַיִּלְךְ אַחֲרַי אֵלֶיָּהּ
 וַיִּשְׁרַתְּהוּ: וְתַב מִבְּתְרוּהִי, וְנִסִּיב יְתַ פִּדֵן תּוֹרִיאַ וְהַדְּמִיָּה. וּבִמְנֵי תּוֹרִיאַ,
 בְּשִׁיל לְהוֹן בְּסָרָא. וַיְהִיב לְעִמָּא, וַאֲכָלוּ. וְקָם. וַאֲזַל. בְּתַר אֵלֶיָּהּ, וְשִׁמְשִׁיָּה:

(גְּאֵלְנֵי יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:)

(פְּרָקְנָא. יי צְבָאוֹת, שְׁמִיָּהּ. קְדִישָׁא, דִּישְׂרָאֵל:)

על דא יתברך וישתבח, שְׁמָא רַבָּא קְדִישָׁא. די לעילא, חַיָּא וְקַיָּמָא. מְבָרַךְ הוּא לְעַלְמַם,
 וּלְעַלְמֵי עֲלַמְיָא:

הגד ראשי המטות

למנחת שבת
 ושני וחמישי

ב וידבר משה אל-ראשי המטות לבני ישראל לאמר

תפסיר רס"ג

(ב) ת'ם פלם מוסי רויסא אל' אסבאט. אלד'י לבני אסראיל

— רס"י —

(סמות לז, לא. לב) וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אֲהֲרֹן וְכָל
 הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם וַאֲחֵרֵי כֵן
 נִגְשׂוּ כָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמָה רָאָה לְאַמְרָה כָּאן,
 לְמַד שֶׁהַפֶּרֶת נְדָרִים בְּיַחֲדֵי מִמְחָה וְאִם אֵין
 יַחֲדֵי מִמְחָה מִפְּרַשְׁלָשָׁה הַדְּיוֹטוֹת. אוּ יְכוּל
 שְׁלֵא אָמַר מֹשֶׁה פְּרִשָׁה זֶה אֵלֵא לְנִשְׂאִים
 בְּלִבָּד, נְאֻמָּר כָּאן זֶה הַדְּבָר, וְנְאֻמָּר בְּשַׁחוּטֵי
 חוּץ (ויקרא י, ז) זֶה הַדְּבָר, מִה לְהֵלֶן נְאֻמָּרָה
 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֹאֻמָּר
 דְּבַר אֵל אֲהֲרֹן וְגו', אִם זֶה נְאֻמָּרָה לְכָלֵן:

ל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. לְהַפְסִיק
 הַעֲנִינִי, דְּבַרֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, לְפִי שְׁעַד כָּאן
 דְּבָרֵי שְׁלֵמְקוּם וּפְרִשְׁת נְדָרִים מִתְחַלֵּת
 בְּדַבּוּרוֹ שְׁלֵמְשָׁה, הַצָּרָף לְהַפְסִיק תְּחִלָּה
 וְלוֹמַר שְׁחֹזַר מֹשֶׁה וַאֲמַר פְּרִשָׁה זֶה
 לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאֵם לֹא כֵן יֵשׁ בְּמִשְׁמַע שְׁלֵא אָמַר
 לָהֶם זֶה אֵלֵא בְּפְרִשְׁת נְדָרִים הַתְּחִיל דְּבָרֵיו:
 ז רֵאשֵׁי הַמִּטּוֹת. חֲלֹק כְּבוֹד לְנִשְׂאִים
 לְלַמְּדֵם תְּחִלָּה וְאַחֵר כֹּף לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וּמְנִינן שְׂאֵף שְׂאֵר הַדְּבָרוֹת כֵּן, תְּלַמּוּד לֹמַר